

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
Strategic Studies Center, National Defence Studies Institute

วุดสาร

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ SSC Journal

14th year 3th issue (April-June 2024)
ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 (เมษายน-มิถุนายน 2567)

10

“ลอร์ดเรนซ์ หว่อง”
นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของสิงคโปร์

12

นโยบายของญี่ปุ่น
ต่อการสร้างความร่วมมือ
กับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

16

รัสเซีย - ยูเครน

จากการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้พลวัตของภัยคุกคามทั้งตามแบบ (Traditional Threats : TTs) และภัยคุกคามไม่ตามแบบ (Non – Traditional Threats : NTTs) มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ภัยคุกคามด้านระบาดวิทยา ภัยคุกคามด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนถึงภัยพิบัติธรรมชาติ โดยภัยคุกคามเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการทหาร นอกจากนี้ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศยังได้เชื่อมโยงโลกไว้ด้วยกันทั้งหมด ทำให้ช่องว่างของขอบเขตรัฐถูกหลอมจนยากที่จะแยกพรมแดนได้ชัดเจน เรื่องภายในประเทศหนึ่งกลายเป็นผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ปรากฏการณ์หรือปัญหาในที่ต่าง ๆ จึงไม่เป็นเพียงเรื่องเฉพาะภายในประเทศหนึ่งอีกต่อไป แต่กลายเป็นประเด็นร่วมกันของโลก ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงมีอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้จากความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในโลกไปได้ จึงต้องมีการปรับตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับความท้าทายรูปแบบใหม่ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพลังอำนาจของชาติและความมั่นคงของประเทศ

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (ศสย.สปท.) เป็นหน่วยงานทางวิชาการของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ความมั่นคงของชาติและการป้องกันประเทศ เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนให้รับทราบ อันเป็นประโยชน์ต่อกองทัพและประเทศชาติโดยรวม ในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่าง ๆ ให้พร้อมกับภัยคุกคามทุกรูปแบบได้

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงระดับกอง แบ่งเป็น 4 กอง คือ กองสนับสนุน กองแผนและโครงการ กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์และความมั่นคง กองภูมิภาคศึกษา ทำหน้าที่ในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับดูแลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ ความมั่นคงในด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและการทหาร ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ตลอดจนการจัดประชุมที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคง การรวบรวมข้อมูล และจัดทำเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องให้กับผู้บังคับบัญชา

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนได้รับทราบ ตลอดจนถึงการผลิตบุคลากรด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทั้งปวงให้กับข้าราชการในกระทรวงกลาโหมและพลเรือน

สำหรับ จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ (SSC Journal) เป็นผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศที่ได้รวบรวมสถานการณ์ทางความมั่นคงต่าง ๆ รวมทั้งบทวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นทิศทางความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ อันจะเป็นประโยชน์สำหรับการติดตามและประเมินผลสถานการณ์ความมั่นคงต่อไป ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 SSC Monitor & Track II Monitor ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ และส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ

สุดท้ายนี้คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทุกท่านที่ติดตามผลงานของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ซึ่งคณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จุลสารฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมท่านสามารถให้ข้อเสนอแนะมาได้ที่ admin_info@sscthailand.org หรือ www.sscthailand.org

กองบรรณาธิการ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
จุลสารศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
(Strategic Studies Center Journal)
พิมพ์ครั้งที่ 1 – กรุงเทพฯ จำนวน 400 เล่ม
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 2567
28 หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.2537

© ลิขสิทธิ์ภาษาไทยเป็นของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

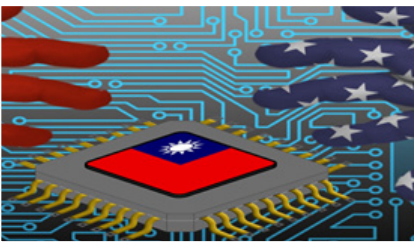
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2275 5715 เว็บไซต์ www.sscthailand.org

ผู้อำนวยการ	: พล.ต. นิรุจ	ดวงปัญญา
รองผู้อำนวยการ	: น.อ. ไชยา	ออกแดง
	: น.อ. รัฐนิษฐ์	เมธีวัชรพัฒน์ ร.น.
กองอำนาจการ	: น.อ.หญิง จุฬารัตน์	เพชรวิเศษ
	: พ.อ.หญิง วาทีณี	ดิงสมบัติยุทธ
	: พ.อ.หญิง ศุภวดี	มีเพียร
	: น.ต.หญิง จิตรภรณ์	จิตรธร ร.น.
	: ร.อ.หญิง ภิรัชญา	อุไรรัตน์
	: ร.ต.หญิง ปาณิสรา	เทียนอ่อน ร.น.
	: น.ส. ปุณณภา	โชติชินชาว์
ศิลปกรรม	: ส.ต.จิรายุ	กัลลิตบุผา
	: น.ส. วรินทร์ธร	ธนศิราภรณ์
	: นาง ญัฐกฤตา	วอนเฟื่อน
	: น.ส. ศศิพร	จันทร์มีชัย

บทนำ สารบัญ หน้า

ส่วนที่ 1 SSC Monitor & Track II Monitor

1. การอ้างสิทธิไหล่ทวีปในอ่าวไทยระหว่างไทย-กัมพูชา:
โอกาสและความท้าทายจาก อดีต ถึง ปัจจุบัน	4
2. ทางออกของวิกฤตในฉนวนกาศา	5
3. จัปตาเลือกตั้งสหรัฐฯ 2024 กับแนวทงนโยบายที่ต่างกันของสองพรรคการเมือง	7
4. การพึ่งพาอุตสาหกรรมเคมีคอนดักเตอร์ของไต้หวัน : จุดอ่อนทางภูมิรัฐศาสตร์?	9
5. “ลอว์เรนซ์ หว่อง” นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของสิงคโปร์	10
6. นโยบายของญี่ปุ่นต่อการสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้	12

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ความมั่นคงที่สำคัญ

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ	14
1.1 สหรัฐอเมริกา	14
1.2 จีน	15
2. รัสเซีย - ยูเครน	16
3. เอเชียใต้ - ตะวันออกกลาง	17
3.1 เอเชียใต้	17
3.2 ตะวันออกกลาง	18
4. หมู่เกาะแปซิฟิก	19
5. ยุโรป	20

สถานการณ์ภูมิภาค

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	21
1. กัมพูชา	21
2. เมียนมา	21
3. เวียดนาม	22
4. สปป.ลาว	22
5. สิงคโปร์	23

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบทหารกองประจำการแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์”	24
2. หลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 17	24
3. การเข้าร่วมการประชุม NADI Annual Meeting ครั้งที่ 17	25
4. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “การแก้ไขปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”	25
5. การเสริมสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานยุทธศาสตร์ต่างประเทศ:
ดูงานศูนย์ศึกษาความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิก	26
6. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย เรื่อง “การแก้ไขปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”	26
7. การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการด้านการป้องกันประเทศ ณ เมืองกวางโจว สปป.จ.	27

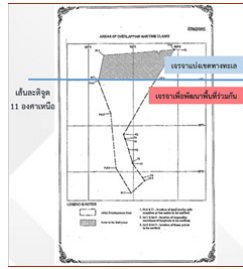
SSC Focus ฉบับที่ 6/67

การอ้างสิทธิในอ่าวไทยระหว่างไทย-กัมพูชา: โอกาสและความท้าทายจาก อดีต ถึง ปัจจุบัน

เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2567 ที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรี สุน มาเนต ของกัมพูชา ได้เดินทางเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ เพื่อหารือในประเด็นความร่วมมือที่สำคัญหลายประการ หนึ่งในนั้นคือ “มิติความมั่นคงด้านพลังงาน” เนื่องจากสถานการณ์โลกในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางพลังงานของทั้งสองประเทศ โดย “ไทยและกัมพูชาพร้อมตกลงที่จะหารือเพิ่มเติม เพื่อแสวงประโยชน์ร่วมกันจากทรัพยากรด้านพลังงานในพื้นที่อ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยและกัมพูชา (Overlapping Claims Area: OCA)”¹ ทั้งนี้ผู้นำทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องว่า “จะไม่แยกส่วนการเจรจาเรื่องการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ OCA ออกจากการเจรจาเรื่องเขตแดน”² ตามที่ได้กำหนดไว้ในบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อนกัน ค.ศ. 2001 (MOU 2544) จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าประเด็นดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องทั้งในเรื่องความมั่นคงด้านพลังงาน และความมั่นคงในอียิปโตยด้านเขตแดน

สาเหตุที่ ไทย-กัมพูชา ยังไม่ตกลงพัฒนา ร่วมกันพื้นที่

เนื่องจากฝ่ายกัมพูชาต้องการให้มีการพัฒนาพื้นที่ทั้งหมด แต่ฝ่ายไทยได้โต้แย้งว่าไม่ควรกำหนดให้พื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่พัฒนา ร่วม เนื่องจากบริเวณเหนือเส้นละติจูดที่ 11 องศาเหนือขึ้นไป เกิดจากการลากเส้นกำหนดเขตไหล่ทวีปของฝ่ายกัมพูชาที่ขัดต่อหลักการกำหนดเขตแดนตามกฎหมายระหว่างประเทศ³ ดังนั้น

การดำเนินการที่ผ่านมา จึงยังไม่มีมติเห็นชอบอย่างมีนัยสำคัญ บทวิเคราะห์

การหารือในประเด็นความร่วมมือด้านพลังงานในครั้งนี้ ถือเป็นโอกาสอันดีของไทยและกัมพูชาในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรปิโตรเลียมในพื้นที่ OCA ร่วมกัน อันจะนำมาซึ่งประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางพลังงานของทั้งสองประเทศ ที่สำคัญยังเป็นทางเลือกของไทยในการลดการพึ่งพาก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาที่กำลังเผชิญกับความไม่สงบจากสถานการณ์ทางการเมืองอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การหารือดังกล่าวยังคงมีความท้าทายที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

1. การสันดอนเสถียรภาพในอ่าวไทย โดยเฉพาะการขยายอิทธิพลทางทะเลของชาติมหาอำนาจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น **การลงทุนของจีนในการจัดสรรพื้นที่ให้เข้า เพื่อกิจการด้านอุตสาหกรรม** ในพื้นที่ “โครงการ Dara Sakor” ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจติดทะเล จ.เกาะกง อยู่ห่างจากเขตแดนไทยใน จ.ตราด ประมาณ 170 กม. **โรงกลั่นน้ำมัน** การก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันแห่งแรกของประเทศด้วยการลงทุนจากจีนใน จ.พระสิหนุ **ฐานทัพเรือ** การที่จีนเข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนา “ฐานทัพเรือเรียม (Ream Naval Base)” ใน จ.พระสิหนุ ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของจีน และส่งกำลังของจีนไปยังภูมิภาคต่างๆ รวมถึงทะเลจีนใต้

2. พื้นที่ OCA อาจนำมาสู่ประเด็นข้อพิพาทเรื่องเขตแดนทางทะเลได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญของกัมพูชา (Constitution of the Kingdom of Cambodia) ฉบับปี พ.ศ. 2536 มาตรา 2 ระบุว่า “บูรณภาพแห่งดินแดนของราชอาณาจักรกัมพูชา จะต้องไม่ถูกละเมิดโดยเด็ดขาดตามที่กำหนดไว้ในแผนที่มาตราส่วน 1:100,000 ที่จัดทำขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2476-2496 และเป็นที่ยอมรับในระดับสากลระหว่างปี พ.ศ. 2506-2512” และ มาตรา 55 ระบุว่า “สนธิสัญญาและข้อตกลงใดๆ ที่ไม่สอดคล้องกับเอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน ความเป็นกลาง และเอกภาพแห่งชาติของราชอาณาจักรกัมพูชา จะต้องถือเป็นโมฆะ”⁴ ดังนั้นเรื่องเขตแดนและอาณาเขตทางทะเลของกัมพูชา จึงถือเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ (Non-negotiable)

3. หากการหารือต้องจบลงด้วยการที่ทั้งสองประเทศไม่สามารถเจรจากันได้ อาจมีความเสี่ยงที่ประเด็นดังกล่าวจะถูกนำเข้าสู่ศาลกฎหมายทะเลระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นกลไกตุลาการอิสระของสหประชาชาติ⁵ แต่การพึ่งพาไกลดังกล่าวยังมีข้อดีที่ชัดเจนที่สุดเสมอไป เนื่องจากการเป็นผลอำนาจที่มีอยู่ในมือไปไว้กับศาลซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของประเทศคู่ขัดแย้ง และอาจจะส่งผลเสียมากกว่าผลดี ดังเช่นกรณีปราสาทเขาพระวิหาร

4. กระแสชาตินิยมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอาจกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งที่ผ่านมาเรื่องเขตแดนถือเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว ทั้งประเด็นการช่วงชิงวัฒนธรรม และการยึดโยงเพื่อหาประโยชน์ทางการเมือง

ลำดับเหตุการณ์สำคัญในพื้นที่ OCA

พื้นที่ OCA หมายถึง เขตพื้นที่ทางทะเลในอ่าวไทยที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อนกันประมาณ 26,000 ตร.กม. พื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพที่จะสำรวจพบแหล่งก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันดิบในปริมาณสำรองไม่น้อยกว่า 20 ล้านล้านบาท⁶ โดย

พ.ศ. 2513 เริ่มมีการเจรจาเพื่อกำหนดเขตไหล่ทวีประหว่างไทยและกัมพูชา⁷

พ.ศ. 2515 กัมพูชาประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของสาธารณรัฐเขมร ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2515

พ.ศ. 2516 ไทยประกาศกำหนดเขตไหล่ทวีปของประเทศไทยด้านอ่าวไทย ในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2516

พ.ศ. 2525 เกิดอนุสัญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล พ.ศ. 2525 (United Nations Convention on the Law of the Sea: UNCLOS 1982)

พ.ศ. 2544 ไทยและกัมพูชา ลงนามใน MOU 2544

พ.ศ. 2554 ไทยให้สัตยาบันใน UNCLOS 1982 ทั้งนี้กัมพูชาไม่ได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาฯ ดังกล่าว

สถานการณ์ปัจจุบันทั้งไทยและกัมพูชา ยังไม่มีประเทศใดสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ OCA ได้

MOU 2544: กลไกหลักในการเจรจาเรื่องเขตแดนทางทะเลระหว่างไทย-กัมพูชา จากอดีตถึงปัจจุบัน

MOU 2544 มีสาระสำคัญ ได้แก่ คู่มือ “เห็นชอบทำความตกลงสำหรับการพัฒนา ร่วม (Joint Development Area: JDA) ในทรัพยากรปิโตรเลียม” ในเขตพื้นที่ทับซ้อนที่กำหนดให้มีการพัฒนา ร่วม (ได้เส้นละติจูดที่ 11 องศาเหนือลงมา) และคู่มือตกลงกำหนดทะเลอาณาเขต เขตไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะในเขตพื้นที่ทับซ้อนที่กำหนดให้มีการแบ่งเขตทางทะเล (เหนือเส้นละติจูดที่ 11 องศาเหนือขึ้นไป)

ทั้งนี้ “การพัฒนา ร่วมในพื้นที่ทับซ้อนจะต้องดำเนินการไปพร้อมกับการกำหนดเขตแดนจะแบ่งแยกไม่ได้ (Indivisible package)” และให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมด้านเทคนิค (Joint Technical Committee) เป็นกลไกในการเจรจาเรื่องเขตแดนทางทะเลไทย-กัมพูชา

ข้อเสนอแนะต่อประเทศไทยและหน่วยงานด้านความมั่นคง

1. ไทยควรใช้โอกาสจากความสัมพันธ์ที่ดีระดับผู้นำในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหานี้ในพื้นที่ OCA ภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศ โดย UNCLOS 1982 ข้อ 83 ระบุว่า “การกำหนดไหล่ทวีประหว่างรัฐที่มีฝั่งทะเลตรงข้ามกันหรือประชิดกัน จะกระทำโดยความตกลงบนมูลฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นหลักจารีตประเพณีที่รัฐทุกรัฐจะต้องถือปฏิบัติและมีผลบังคับใช้”

2. เนื่องจากการแก้ไขปัญหาคือพิพาทเรื่องเส้นเขตแดนทางทะเลในปัจจุบัน ไม่สามารถ ใช้กลไกในการแก้ไขปัญหาลิ้นเขตแดนทางบก^{๑๐} เช่น คณะกรรมการร่วมรักษาความสงบเรียบร้อย ตามแนวชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) คณะกรรมการระดับสูง (High level Committee: HLC) และคณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee: RBC) มาแก้ไขได้ ดังนั้น ควรจัดตั้งคณะกรรมการในการแก้ไขปัญหาลิ้นเขตแดนทางทะเลกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่นเดียวกับกลไกทางบก โดยมีศูนย์อำนวยความสะดวกผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เป็นหน่วยงานหลักทั้งในระดับรัฐบาลและในระดับพื้นที่

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการในเรื่องการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ ถึงการจะไม่แยกส่วนการเจรจาเรื่องการพัฒนาพลังงานในพื้นที่ OCA ออกจากการเจรจาเรื่องเขตแดน และประโยชน์ที่ไทยได้รับการเข้าร่วมเป็นภาคี UNCLOS 1982 เช่น การสามารถใช้สิทธิต่างๆ เพื่อ

คุ้มครองอธิปไตยและผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลในทุกมิติ เป็นต้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะว่า ประเทศไทยสามารถรักษาผลประโยชน์ทางทะเลได้อย่างแท้จริง

อ้างอิง

^๑ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/78560>

^๒ ฐานเศรษฐกิจ, <https://www.thansettakij.com/business/economy/587938>

^๓ ปาฐกถาพิเศษของนายกรัฐมนตรีฯ ในงาน Thailand Energy Executive Forum หัวข้อ “จุดเปลี่ยนพลังงานไทยสู่ความยั่งยืน” เมื่อ ๑๔ ก.พ.๖๗ ณ โรงแรมพหลแมน “พล.ร.ต.ดร. ทิพนันท์, การเสวนาเรื่อง “ชุมพรหรืออธิปไตย ต้องเจรจาอย่างไร ผลประโยชน์จึงจะเป็นของคนไทยในพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลไทย-กัมพูชา” ณ รร.เสนาธิการทหารบก

^๔ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย, การเสวนาเรื่อง “การอ้างสิทธิในไหล่ทวีปในอ่าวไทยระหว่างไทย-กัมพูชา” ณ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๖,๗} ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์, อ้างแล้วเชิงอรรถ ๕

^๘ ผู้จัดการออนไลน์, <https://mgronline.com/politics/detail/9540000010636>

^๙ สุกัลยชัย กาญจนขุนตี, <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/104335>

^{๑๐} น.อ.พิสุทธิศักดิ์ ศรีชุมพล ร.น., อาณาเขตทางทะเลกับความมั่นคงของชาติ

Track II Monitor ฉบับที่ 6/67

ทางออกของวิกฤตในฉนวนกาซา

สถานการณ์สงครามของความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ฮามาส กำลังทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้โครงสร้างพื้นฐานและที่อยู่อาศัยของประชาชนในพื้นที่ฉนวนกาซาถูกทำลาย ประชาชนชาวปาเลสไตน์กว่า 27,000 คน ถูกสังหาร และต้องอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อเอาตัวรอด จึงทำให้สถานการณ์ด้านมนุษยธรรมเลวร้ายลงไปอีก โดยสหภาพยุโรป หรือ EU และประเทศสมาชิกควรมีส่วนร่วมในการให้ การช่วยเหลือและยุติสงคราม พร้อมทั้งช่วยฟื้นฟูและรักษาสถิติสภาพในฉนวนกาซาอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักการ 4 ประการ ดังนี้ (1) การกำกับดูแล (2) ความมั่นคง (3) การฟื้นฟู และ (4) กระบวนการทางการเมือง นอกจากนี้สิ่งที่ควรปฏิบัติควบคู่ไปกับการฟื้นฟูคือการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างเร่งด่วน เพราะจุดยืนของทั้งสองคู่ขัดแย้งยังไม่สามารถบรรลุทางจุดตรงกลางได้แม้จะถูกกดดันตามนานาชาติก็ตาม

ระยะเวลากว่าสี่เดือนหลังจากวันเสาร์ที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2566 สงครามอิสราเอลได้ยกระดับปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง โดยสังหารสมาชิกของกลุ่มติดอาวุธหลายพันคนในพื้นที่ฉนวนกาซา เพื่อลดศักยภาพและขีดความสามารถของกลุ่มฮามาสให้น้อยลง แต่อย่างไรก็ตาม ฮามาสยังรักษา กำลังและยังคงได้เปรียบในการปฏิบัติการ เนื่องจากมีอุโมงค์ใต้ดินเป็นฐานปฏิบัติการในการสู้รบแบบบอสสมมาตร ถึงแม้ว่าขีดความสามารถของกลุ่มฮามาสจะลดลงได้ด้วยวิธีการทางทหาร แต่ไม่สามารถลดทอนอิทธิพลทางการเมืองและสังคมของฮามาสได้

ภายใต้แรงกดดันระหว่างประเทศ แม้ว่านายกรัฐมนตรีของอิสราเอลยืนยันว่าไม่ได้อยากจะ “ยึดครอง” หรือ “ตั้งถิ่นฐานใหม่ในฉนวนกาซา” และได้ต้องการการจัดหรือขับไล่ประชาชนชาวปาเลสไตน์ก็ตาม สหภาพยุโรปจำเป็นต้องหาข้อตกลงเรื่องทางออกของสงครามในฉนวน

กาซา ในที่ประชุมสภากิจการต่างประเทศของสหภาพยุโรปเดือนมกราคม พ.ศ. 2567 โจเซฟ บอร์เรลล์ ผู้แทนระดับสูงด้านนโยบายต่างประเทศและความมั่นคงของสหภาพยุโรป ได้เสนอแผนสันติภาพที่มุ่งเป้าไปที่การแก้ปัญหาแบบสองรัฐ และการบูรณาการอิสราเอลในภูมิภาคพร้อมทั้งเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหานี้ทาง

การเมือง และสิ่งที่จะต้องไม่เกิดขึ้นในฉนวนกาซา ได้แก่ (1) การพลัดถิ่น (2) การยึดครองฉนวนกาซาโดยอิสราเอล (3) การทำให้ฉนวนกาซาเป็นที่หลบภัยของกลุ่มฮามาส และ (4) การแยกตัวของฉนวนกาซา โดยรัฐบาลของปาเลสไตน์ (PA) จะต้องเพิ่มบทบาทมากขึ้นในฉนวนกาซา รัฐอาหรับจะต้องเพิ่มการมีส่วนร่วม และสหภาพยุโรปจะต้องสนับสนุนการสร้างรัฐปาเลสไตน์

เพื่อให้บรรลุในการรักษาสถิติสภาพที่ยั่งยืนของฉนวนกาซาจึงมีหลักการทั้ง 4 ประการ ได้แก่ (1) การกำกับดูแล (2) ความมั่นคง (3) การฟื้นฟู และ (4) กระบวนการทางการเมือง ทั้งนี้ ความสำเร็จในหลักการใดหลักการหนึ่งขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นและความก้าวหน้าในอีกสามหลักการที่เหลือ ซึ่งทุกหลักการจะต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กัน

การกำกับดูแล

แนวทางของยุโรปต่อการกำกับดูแลในฉนวนกาซา ได้แก่

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสงครามที่เกิดขึ้นจะต้องไม่มามีบทบาทในการกำกับดูแลในอนาคต
2. หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทแล้วมีความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชนในท้องถิ่น
3. ควรจัดให้มีการกำกับดูแลในประเด็นการแบ่งแยกระหว่างฉนวนกาซาและฝั่งตะวันตกมากกว่าการสร้างความแตกแยกทั้งสองฝั่ง
4. เพื่อให้รัฐบาลของปาเลสไตน์ (PA) สามารถมีบทบาทได้มากขึ้นจะต้องมีเงินทุนเพียงพอและทั่วถึง พร้อมทั้งการปฏิรูปขีดความสามารถให้มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างความชอบธรรมให้ดียิ่งขึ้น

ความมั่นคง

คณะรัฐมนตรีด้านสงครามของอิสราเอลแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ขอสวนสิทธิในการกำกับดูแลด้านความมั่นคงอย่างต่อเนื่องของฉนวนกาซา และพรมแดนทางทะเลและทางบก รวมถึงทางเดินบริเวณฉนวนกาซา เดลเฟีย-อียิปต์ มีความเป็นไปได้ว่าจะมีโอกาส

ที่อิสราเอลจะบังคับใช้การปิดล้อมฉนวนกาซาที่รุนแรงยิ่งขึ้นกว่าที่เคยเกิดขึ้นในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2566 และจะส่งผลร้ายแรงต่อการจัดหาที่ดื่มและไฟฟ้ารวมถึงการแลกเปลี่ยนทางการแพทย์ไปยังอิสราเอล และเวสต์แบงก์มาตรการเหล่านี้จะทำให้การยึดครองฉนวนกาซายาวนานมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่โอกาสของการพลัดถิ่นอย่างถาวรของผู้ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณนี้และทำให้เขตแดนกันชนขยายใหญ่มากยิ่งขึ้น เพิ่มความกดดันด้านประชากรนำไปสู่การลดพื้นที่เกษตรกรรมที่มีอยู่และการประมงซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญของเศรษฐกิจในฉนวนกาซาหากการปิดล้อมทางทะเลที่เข้มงวดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังขัดขวางการฟื้นฟูและการพัฒนาส่งผลให้ประชากรต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากนานาชาติแนวทางดังกล่าวเป็นการทำให้อิสราเอลได้ประโยชน์และในทางกลับกันเป็นการลดความหวังของชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซา เพราะพื้นที่ดังกล่าวจะกลายเป็นพื้นที่สำหรับการค้นหากลุ่มติดอาวุธ ดังนั้นการเปิดพื้นที่ฉนวนกาซาและมีกระบวนการทางการเมืองที่ครอบคลุมจึงจะเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหา

การฟื้นฟู

สหประชาชาติได้เตือนว่าผลจากการปิดล้อมฉนวนกาซาทำให้ฉนวนกาซาไม่สามารถอยู่อาศัยได้อีกต่อไป เนื่องจากความท้าทายหลายประการโดยเฉพาะการกำจัดอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ยังไม่ระเบิด การป้องกันการแพร่กระจายโรค การขาดแคลนอาหารและน้ำดื่ม การพลัดถิ่น ความบอบช้ำทางจิตใจ และระดับความยากจนจากการว่างงานกำลังเพิ่มขึ้นรวมถึงความช่วยเหลือที่ลดน้อยลงจากนานาชาติ ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของรัฐบาลซึ่งเห็นได้โดยพฤตินัยของรัฐบาลเน้นการสู้ด้วยอาวุธมากกว่าการพัฒนาประเทศ

ทางด้านอิสราเอลคาดหวังว่าประชาคมระหว่างประเทศจะเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ซึ่งไม่ใช่ สำนักงานบรรเทาทุกข์และจัดหางานของสหประชาชาติสำหรับผู้ลี้ภัยปาเลสไตน์ในตะวันออกไกล (The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East : UNRWA) แต่ในข้อเท็จจริงที่ว่าความพยายามการฟื้นฟูในช่วงแรกเริ่มอาจจะไม่ได้รับทุนสนับสนุนมากนัก เว้นแต่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เป็นรูปธรรมไปสู่การรักษาเสถียรภาพให้เกิดความยั่งยืน

ทั้งนี้การฟื้นฟูในปาเลสไตน์จะต้องได้รับการอนุมัติจากท้องถิ่นและเป็นที่ยอมรับของประชาคมระหว่างประเทศรวมถึงวางแผนร่วมมือกับหน่วยงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเฉพาะทาง โดยมีกรอบการทำงานที่เหมาะสม ๓ ประการ ดังนี้ (๑) การเคลื่อนย้ายบุคคลและสินค้าอย่างเสรีเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งขัดแย้งว่าด้วยการเคลื่อนย้ายและการเข้าถึงปี ค.ศ. ๒๐๐๕ ควรทบทวนและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน (๒) มีความจำเป็นต้องสร้างกลไกเพื่อให้แน่ใจว่าสุดท้ายแล้วจะไม่ถูกเปลี่ยนแปลงเส้นทางไปเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการทหาร และ (๓) ควรมีกลไกดูแลที่เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่าเงินทุนถูกใช้ไปตามลำดับความสำคัญที่กำหนดโดยองค์กรที่เป็นตัวแทนชาวปาเลสไตน์

กระบวนการทางการเมือง

สหรัฐฯ สหภาพยุโรปและรัฐอาหรับต่างเน้นย้ำถึงความจำเป็นของ “ขอบเขตทางการเมือง” และความพยายามรักษาเสถียรภาพหลังสงครามในฉนวนกาซา และแท้จริงแล้วความคืบหน้าทางด้านความมั่นคง ธรรมชาติและการก่อสร้างใหม่ล้วนเชื่อมโยงกับข้อตกลงทางการเมืองกับฉนวนกาซา นอกจากนี้ความชอบธรรมของรัฐบาลของปาเลสไตน์ (PA) ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำกับการกำกับดูแลและการเลือกตั้งแบบครอบคลุมเท่านั้น แต่ที่สำคัญที่สุด คือ รัฐบาลของปาเลสไตน์ (PA) จะต้องสร้างความก้าวหน้าไปสู่การสิ้นสุดของการยึดครอง กระบวนการทางการเมืองจะต้องจัดการกับอุปสรรคต่อการพัฒนาและภัยคุกคามต่อความปลอดภัยต่อชาวปาเลสไตน์ ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นหลังเหตุการณ์เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2566

ทั้งนี้เมื่อ มกราคม 2567 บอร์เรลล์ได้เสนอให้มีการประชุมสันติภาพเพื่อกำหนดกรอบข้อตกลงระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์โดยรวบรวบเงื่อนไขที่ได้รับความล้มเหลวของกระบวนการออสโลมาปรับใช้ เช่น การกำหนดปัจจัยหรือที่จะทำให้สงครามจบลง การจัดเตรียมแนวทางไกล่เกลี่ยเพื่อสร้างความสมดุล และยุติการไม่ต้องรับโทษของผู้กระทำคามผิดทางอาญาสงคราม เป็นต้น ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายควรระบุสิ่งจูงใจในแง่ที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้บรรลุความก้าวหน้าในการระงับข้อขัดแย้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้ความสัมพันธ์กับชาวคูดิดาระเบียบกลับสู่ภาวะปกติ โดยควรควบคู่ไปกับความก้าวหน้าที่เป็นรูปธรรมในการยุติการยึดครอง และสำหรับชาวปาเลสไตน์ คือ แรงจูงใจที่ได้รับการได้รับการยอมรับและการเป็นสมาชิกสหประชาชาติโดยสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยให้เส้นแบ่งเขตปี ค.ศ. 1967 ให้เป็นเส้นฐานอาณาเขต

บทวิเคราะห์

บทบาทที่สำคัญของสหภาพยุโรปและสหรัฐานอกเหนือจากความพยายามเพื่อหาแนวทางฟื้นฟูฉนวนกาซาในอนาคตหลังสงครามจบลงนั้น คือการหาช่องทางให้การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในขณะนี้พื้นที่ฉนวนกาซากลายเป็นพื้นที่ที่เรียกว่า “หายนะทางมนุษยธรรม” ดังนั้น หากเรียงลำดับการเข้าไปแก้ไขสถานการณ์ในขณะนี้ภายใต้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ คือ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมอย่างเร่งด่วนและทั่วถึงควบคู่ไปกับการเจรจาหยุดยิงเพื่อให้อิสราเอลถอนทหารจากการปิดล้อมฉนวนกาซา หากรอให้การเจรจาบรรลุผลเพียงอย่างเดียวจะทำให้ยอดผู้เสียชีวิตอาจเพิ่มสูงขึ้น เพราะจนถึงขณะนี้การนัดเจรจาระหว่างอิสราเอล-ฮามาส หลายครั้งแต่ยังไม่บรรลุผลสำเร็จอีกทั้งยังมีท่าทีที่จะทำให้สถานการณ์เลวร้ายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอิสราเอลที่พยายามยกระดับปฏิบัติการทางทหารจนขัดแย้งกับแนวทางของสหรัฐฯ

ทั้งนี้จุดยืนทั้งสองฝ่ายระหว่างอิสราเอล-ฮามาสยังคงขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง โดยฮามาสต้องการให้ยุติการทำสงครามถอนทหารออกอย่างถาวร แต่อิสราเอลต้องการเพียงชั่วคราวเท่านั้นจนกว่าจะสามารถกำจัดฮามาสให้หมดสิ้นไป จึงทำให้แนวโน้มที่จะนำไปสู่โอกาสฟื้นฟูฉนวนกาซายังคงไร้แววที่จะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้ แม้วานานาชาติจะกดดันอิสราเอล แต่ก็ไม่เป็นผลที่จะทำให้อิสราเอลมีท่าทีที่อ่อนลง

ดังนั้น สำหรับประเทศไทยควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและเรียกร้องให้เห็นถึงความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการบรรลุข้อตกลงที่จะนำไปสู่การยุติความรุนแรงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมสามารถเข้าไปบรรเทาความทุกข์ยากของชาวปาเลสไตน์ในฉนวนกาซาได้มากขึ้น และที่สำคัญยังเป็นโอกาสที่จะได้ให้ความช่วยเหลือตัวประกันของไทยที่เหลืออยู่ในฉนวนกาซา

ที่มา :

- “ <https://www.swp-berlin.org/en/publication/shaping-the-future-of-gaza>
- “ <https://www.tnnthailand.com/news/world/>
- “ <https://www.the-sun.com/news/9327463/forces-tanks-gaza-invasion-hostages-raid/>
- “ <https://www.iflr.com/article/2ce69m4z4s9ptp4ot2neo/legal-sector-responds-to-israel-hamas-conflict-with-caution>
- “ <https://www.unicef.org/lac/en/press-releases/intensifying-conflict-malnutrition-and-disease-gaza-strip-creates-deadly-cycle>

SSC Focus ฉบับที่ 7/67

จับตาส่งเลือกตั้งสหรัฐฯ 2024 กับแนวทางนโยบายที่ต่างกันของสองพรรคการเมือง

ในปี 2024 ถือเป็นหนึ่งในปีสำคัญสำหรับสหรัฐฯ ที่จะมีการเลือกตั้งประธานาธิบดี ในเดือน พ.ย. ที่จะถึงนี้ สิ่งที่น่าจับตามอง คือ การกลับมาลงชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ อีกครั้งของนายโดนัลด์ ทรัมป์ และการรักษาตำแหน่งของประธานาธิบดีโจ ไบเดน ภายใต้สถานการณ์ความท้าทายทั้งภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องงบประมาณและการแข่งขันการลงทุนต่าง ๆ ด้านสังคม ในเรื่องปัญหาชายแดน คนอพยพ การเหยียดเชื้อชาติ เป็นต้น และภายนอกประเทศจากสงครามรัสเซีย-ยูเครนและสงครามอิสราเอล-ฮามาส ที่ยังคงมีความยืดเยื้อและอาจลุกลามขยายวงกว้างสู่สงครามระดับภูมิภาค รวมถึงประเด็นความตึงเครียดของสถานการณ์ ที่อาจปะทุขึ้น อาทิ ประเด็นช่องแคบไต้หวัน ทะเลจีนใต้ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นความท้าทายยิ่งของสหรัฐฯ ในการรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลกบนแนวทางระบอบประชาธิปไตยตามแบบฉบับของสหรัฐฯ

การเลือกตั้งสหรัฐฯ

การเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้กำหนดวิธีการอย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐฯ โดยกำหนดจัดขึ้นทุก ๆ 4 ปี ในวันอังคารหลังวันจันทร์แรกของเดือน พ.ย. ซึ่งปีนี้ตรงกับวันอังคารที่ 5 พ.ย. 67 ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง (อายุ 18 ปีขึ้นไป) จะเข้าคูหากาบัตร ณ ศูนย์เลือกตั้งหรือลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้า หรือการเลือกตั้งทางไปรษณีย์ กรณีไม่สะดวกในวันเลือกตั้ง ซึ่งวิธีการนี้ได้รับความนิยมมากขึ้น จากการเลือกตั้งเมื่อปี 2020 ครั้งที่ผ่านมา ท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในสหรัฐฯ

การเลือกตั้งทั่วไปของสหรัฐฯ แบ่งตามเขตการปกครอง 50 รัฐ และ 1 เขตการปกครองพิเศษ โดยใช้ระบบ Winner-Takes-All กับ 48 รัฐ และ 1 เขตการปกครองพิเศษ คือ วอชิงตัน ดี.ซี. เท่านั้น ส่วนอีก 2 รัฐ (รัฐเมนกับรัฐเนบราสก้า) ใช้ระบบสัดส่วน คะแนนเสียงที่มาจากประชาชนกาบัตรเลือกตั้งในแต่ละรัฐ ถือเป็นคะแนนมหาชน (Popular Vote) เพื่อเลือกประธานาธิบดีที่ตนชื่นชอบ ซึ่งการออกเสียงของประชาชนนี้จะเป็นเพียง การแสดงเจตนารมณ์แก่คณะผู้เลือกตั้ง (Electoral College) ในรัฐของตนว่า ตนอยากจะให้คณะผู้เลือกตั้งออกเสียงเลือกตั้ง (Electoral Vote) ไปในทิศทางใด ซึ่งจะเป็นคะแนนเสียงตัดสินแพ้ชนะ ซึ่งคณะผู้เลือกตั้งนี้ จะไม่มีตำแหน่งทางการเมืองทำหน้าที่เลือกตั้งประธานาธิบดีได้เพียงครั้งเดียวและจะหมดหน้าที่ จึงไม่มีอิทธิพลทางการเมืองใด ๆ

การเลือกตั้งขั้นต้น “ซูเปอร์ ทิวส์เดย์”

“การเลือกตั้งขั้นต้น (Primary Election) ภายในพรรค” หรือที่เรียกกันว่า “ซูเปอร์ ทิวส์เดย์ (Super Tuesday)” เป็นการเลือกตั้งขั้นต้นเพื่อหาผู้แทนของแต่ละพรรคลงชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งการเลือกตั้งขั้นต้น ประกอบด้วย การเลือกตั้งย่อยจะจัดขึ้นในหลายมลรัฐและจะตามมาด้วยการประชุมใหญ่ระดับประเทศของพรรค เพื่อชี้ขาดในเดือน ก.ค. นี้ ว่า ใครจะได้เป็นแคนดิเดตของพรรคในการชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดี ซึ่งแต่ละมลรัฐสามารถเลือกตัวแทนที่ต้องการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยปกติทุกมลรัฐจะจัดการเลือกตั้งขั้นต้นโดยการลงคะแนนลับผ่านคูหาเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งทั่วไป ในขณะที่ บางมลรัฐใช้การประชุมคนคัสเพื่อตัดสินคะแนนผ่านการนับจำนวนผู้สนับสนุนที่แสดงตัวหรือการยกมือโหวต

พรรครีพับลิกัน ผู้ลงชิงชัยของพรรค ได้แก่ 1) นางนิกกี เฮลีย์ อดีตเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำสหประชาชาติ (ยูเอ็น) 2) นายวิเวค รามาสวามี นักธุรกิจอเมริกันเชื้อสายอินเดีย 3) นายคริสต คริสตี ผู้ว่าการมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ และ 4) อดีตประธานาธิบดีทรัมป์ ซึ่งอดีต ปธน.ทรัมป์ ยังคงมีแนวโน้มที่จะได้รับชัยชนะ หลังจากการเลือกตั้งขั้นต้นทั้ง 6 ครั้งที่ผ่านมา แม้ว่าเขาอาจจะถูกตัดสิทธิ์ลงโหวตหรือจำคุก แต่ทรัมป์ก็ยังคงสามารถสู้ศึกเลือกตั้งประธานาธิบดีได้ต่อไป และมีคะแนนนำผู้ทำชิงคนอื่น ซึ่งการประชุมใหญ่ระดับประเทศของพรรค (Republican National Convention - RNC) จะชี้ขาดในเดือน ก.ค. นี้ ว่าใครจะได้เป็นแคนดิเดตของพรรคในการชิงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไป

พรรคเดโมแครต ผู้ลงชิงชัย ได้แก่ 1) วุฒิสมาชิกเบอร์นี แซนเดอร์ส 2) ประธานาธิบดีโจ ไบเดน 3) วุฒิสมาชิกหญิงเอลิซาเบธ วอร์เรน และ 4) นายไมเคิล บลูมเบิร์ก มหาเศรษฐีหมื่นล้านดอลลาร์และอดีตนายกเทศมนตรีนครนิวยอร์ก ที่เข้าแข่งขันในการเป็นผู้แทนพรรคเดโมแครตกับประธานาธิบดีไบเดน ซึ่งจากการเลือกตั้งขั้นต้นเมื่อวันที่ 3 มี.ค. 67 ใน 14 รัฐ พร้อมกัน ได้แก่ รัฐแอละแบมา อาร์คันซอร์ โคโลราโด เมน แมสซาชูเซตส์ มินนิโซตา นอร์ทแคโรไลนา โอคลาโฮมา เพนเนลเซีย ยูทาห์ เวอร์มอนต์ เวอร์จิเนีย เท็กซัส และแคลิฟอร์เนีย รวมทั้งในเขตการปกครองอเมริกันสามตัวของสหรัฐฯ คะแนนของประธานาธิบดีไบเดนเหนือกว่าคู่แข่ง

ทั้งนี้ ผลจาก Super Tuesday ทั้ง “ไบเดน” และ “ทรัมป์” ต่างกวาดชัยชนะเกือบทั้งหมดจากการหยั่งเสียง และเป็นที่น่าพอใจว่า การเลือกตั้งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในต้นเดือน พ.ย. นี้จะเป็นการแข่งขันของอดีตประธานาธิบดีทั้งสอง

บทวิเคราะห์

การเลือกตั้งสหรัฐฯ ๒๐๒๔ จึงเป็นที่น่าติดตามว่า แนวคิดและนโยบายของแต่ละพรรคจะมีท่าทีเช่นไรต่อไปในการรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลกบนแนวทางระบอบประชาธิปไตยของสหรัฐฯ ในอนาคต ดังนี้

พรรครีพับลิกัน มีแนวนโยบายที่จะลดหรือจำกัดการใช้งบประมาณภาครัฐ และต้องการให้รัฐมีบทบาทน้อย มองแนวคิดเรื่องรัฐบาลขนาดเล็ก (Small Government) ซึ่งยังคงเป็นแนวคิดหลักของพรรครีพับลิกันในปัจจุบัน พรรคเชื่อว่ารัฐบาลไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากนัก และควรปล่อยให้ “มือที่มองไม่เห็นหรือกลไกตลาด” เป็นตัวควบคุมอุปสงค์อุปทานเอง นอกจากนี้ รัฐบาลควรที่จะเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ เพื่อให้เงินสะพัดอยู่ในตลาดและช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการหาเสียง ทรัมป์ยังชูนโยบายการค้าที่ยังคงยึดผลประโยชน์ของสหรัฐฯ เป็นสำคัญ ในแง่นโยบายทางสังคมของพรรครีพับลิกันนั้น มีแนวคิดที่อนุรักษ์นิยมอยู่มาก เพราะหนึ่งในฐานเสียงหลักของพวกเขาในยุคที่ผ่านมา คือ กลุ่มชาวคริสต์เคร่งศาสนาที่เห็นว่าการทำแท้ง และการเป็น LGBTQIA+ (Lesbian Gay Bisexual Transgender Queer Intersex และ Asexual ซึ่งหมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ) เป็นเรื่องผิดบาป พวกเขาจึงต่อต้านการทำแท้ง รวมทั้งเคยต่อต้านสิทธิต่าง ๆ ของชาว LGBTQIA+ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสมรสของคนเพศเดียวกันหรือสิทธิในการเป็นทหาร

จะเห็นได้ว่า แนวคิดและนโยบายของพรรครีพับลิกัน มีความท้าทาย กับบริบทของสังคมในโลกปัจจุบัน จึงเป็นที่น่าจับตาและติดตามอย่างยิ่งในการชิงชัยในการเลือกตั้งสหรัฐฯ 2024

พรรคเดโมแครต มีแนวคิดทางการเมืองไปทางสังคม โดยใช้งบประมาณภาครัฐเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งพรรคเดโมแครตเชื่อว่า ตลาดเสรีนั้นไม่สมบูรณ์ และถ้ารัฐบาลไม่เข้าไปควบคุมจะเกิดปรากฏการณ์ปลาใหญ่กินปลาเล็ก และนายทุนจะคว้าโอกาสทุกอย่างไปจากชนชั้นแรงงานจนหมด ดังนั้นพรรคเดโมแครตจะพยายามผลักดันกฎหมายเพื่อปกป้องแรงงาน เช่น การกำหนดอัตราแรงงานขั้นต่ำ กฎหมายมาตรฐานความปลอดภัยในที่ทำงาน กฎหมายที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มของแรงงาน (Unionization) เพื่อต่อรองกับนายจ้าง และการกำหนดจำนวนวันหยุดขั้นต่ำ เป็นต้น นอกจากนี้ พรรคเดโมแครตยังเชื่อในความเท่าเทียมและเชื่อว่ามันเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องดูแลผู้ด้อยโอกาสในสังคมผ่านรัฐสวัสดิการต่าง ๆ เช่น การมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การมีบำนาญจากรัฐในยามแก่ชรา การมีเงินช่วยเหลือชั่วคราวจากรัฐในยามว่างงาน (ซึ่งแน่นอนว่านโยบายเหล่านี้ต้องแลกมาด้วยการเก็บภาษีในอัตราที่สูง) ในขณะที่ พรรคเดโมแครตต้องการ จะออกกฎหมายควบคุมการถือครองอาวุธเพื่อลดปัญหาการกราดยิง (Mass Shooting) ซึ่งกลายเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ รวมทั้งนโยบายโลกร้อนที่พรรคเดโมแครตถือว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องไปผลักดันให้ชาวอเมริกันใช้พลังงานที่สร้างก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์กับโลก (พวกน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน) ให้น้อยลง ด้วยการใช้น้ำมันอุดหนุนพลังงานสะอาดและขึ้นภาษีอุตสาหกรรมคาร์บอน ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้ “นโยบายพลังงานสะอาด” ของ โจ ไบเดน ถูกชูในเรื่องการเน้นลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และสงครามเทคโนโลยีที่ทวีความรุนแรงกับจีน ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องจับตามอง

จะเห็นได้ว่า แนวคิดและนโยบายของพรรคเดโมแครตนั้นก็มีความท้าทายที่อยากต้องการรักษาตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ในสภาวะการณ์ความมั่นคงที่เปลี่ยนไปประกอบกับสถานการณ์ความตึงเครียดรอบโลก

ทั้งนี้ ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลกระทบต่อเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ซึ่งเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของทั้งสองพรรคต่อบทบาทในสงครามที่ยังคงยืดเยื้อ แม้ว่าสหรัฐฯ จะแสดงจุดยืนสนับสนุน

อิสราเอลหลังจากสงครามอิสราเอล-ฮามาส เปิดฉากขึ้น ซึ่งช่วงที่ผ่านมาสหรัฐฯ เริ่มตั้งเงื่อนไขในการสนับสนุนอิสราเอลมากขึ้นเรื่อย ๆ รวมถึงจากการประชุมกองเกรสล่าสุดที่แสดงถึงแนวโน้มที่อาจลดการสนับสนุนและช่วยเหลือยูเครนเช่นกัน ซึ่งเป็นสัญญาณที่ทั่วโลกจับตาและติดตามทิศทางของสหรัฐฯ ต่อไป โดยผลสำรวจความคิดเห็นที่จัดทำโดย Reuters/Ipsos พบว่า ชาวอเมริกันเห็นด้วยกับการส่งอาวุธช่วยเหลือยูเครนลดลง ซึ่งเมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มผู้สนับสนุนของแต่ละพรรค พบว่า ทั้งพรรครีพับลิกันและเดโมแครตสนับสนุนการส่งอาวุธให้ยูเครนลดลง และมีความเห็นว่าสงครามยูเครนไม่ใช่ธุระของสหรัฐฯ

ข้อเสนอแนะ

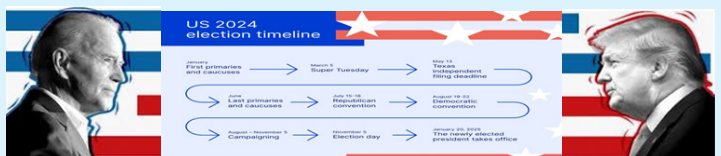
สหรัฐฯ เป็นประเทศมหาอำนาจ ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ระหว่างประเทศ ไม่ว่าพรรคใดจะขึ้นเป็นรัฐบาลสหรัฐฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อโลกและภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรเฝ้าติดตาม เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับสถานการณ์และมาตรการต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจากนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลสหรัฐฯ ในอนาคต ในประเด็นดังนี้

1. ท่ามกลางการแข่งขันระหว่างสหรัฐฯ กับจีน นโยบายของสหรัฐฯ ที่มีต่อจีน ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไม่ว่าพรรคไหนจะขึ้นเป็นรัฐบาล ซึ่งอาจมีความเข้มข้นแตกต่างกันเท่านั้น และจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาคโดยเฉพาะภูมิภาคอาเซียนที่เป็นพื้นที่ของการแข่งขันของมหาอำนาจ ดังนั้น ไทยควรดำเนินความสัมพันธ์โดยผ่านกลไกและกรอบความร่วมมือของอาเซียน โดยยึดหลักการความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เพื่อเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของภูมิภาคอาเซียนให้มีความแข็งแกร่งกับประเทศมหาอำนาจ

2. บทบาทของการเป็นผู้สนับสนุนในสงครามต่าง ๆ ของสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นจากสถานการณ์ความขัดแย้งต่าง ๆ ในภูมิภาค เกิดความหวุ่นเกรงว่าจะลุกลามไปยังกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง หรือสงครามรัสเซีย-ยูเครน ที่เป็นเสมือนสงครามตัวแทน นำไปสู่การสนับสนุนของแต่ละประเทศมหาอำนาจที่อาจถูกบังคับให้เลือกฝ่ายในการสนับสนุน ซึ่งหากพรรครีพับลิกันได้เป็นรัฐบาล การสนับสนุนต่อสงครามต่าง ๆ อาจยุติเนื่องจากพรรคจะดำเนินนโยบาย “อเมริกามาก่อน (America First)” ที่จะเข้มข้นมากขึ้น ในขณะที่ พรรคเดโมแครตหากสามารถรักษาคำแห่งรัฐบาลไว้ได้ก็อาจยังคงสนับสนุนสงคราม แม้ว่างบประมาณจะลดน้อยลงก็ตาม เพื่อรักษาความเป็นพันธมิตร ซึ่งไทยอาจถูกบังคับให้เลือกฝ่าย จึงจำเป็นต้องติดตามสถานการณ์และจับตาทิศทางการเลือกตั้งสหรัฐฯ อย่างใกล้ชิด เพื่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

อ้างอิง

- ๑) BBC News (2024). **มารู้จัก “ซูเปอร์ ทิวส์เดย์” และการเลือกตั้งขั้นต้นแบบไพรมารีของพรรครีพับลิกัน** จาก <https://www.bbc.com/thai/articles/cgrdx148v7o>
- ๒) VOA (2024). **“ซูเปอร์ ทิวส์เดย์” 3 มี.ค. สำคัญอย่างไรสำหรับผู้สมัครของพรรคเดโมแครต?** จาก <https://www.voathai.com/a/super-tuesday-ct/5312657.html>
- ๓) The Standard (2023). **“การเมืองระบบสองพรรคใหญ่: กรณีศึกษาจากสหรัฐฯ และความเป็นไปได้ของการเมืองไทย”** จาก <https://thestandard.co/usa-case-study-politics-to-thai-political-possibility/>
- ๔) Thai PBS. **จับสัญญาณสหรัฐฯ ลดสนับสนุนยูเครน** จาก <https://www.youtube.com/watch?v=C68URVqrEc>

การพึ่งพาอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ของไต้หวัน : จุดอ่อนทางภูมิรัฐศาสตร์?

ไต้หวัน เป็นแหล่งผลิตชิปที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในระดับโลก ความสามารถที่โดดเด่นในการผลิตชิปไม่เพียงแต่สร้างความมั่งคั่งและส่งเสริมการพัฒนาไต้หวันเท่านั้น หากยังเป็นเสมือน “เกราะ” ที่ช่วยปกป้องไต้หวันจากภัยคุกคาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากจีน อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์มากเกินไปถูกมองว่าอาจนำพาไต้หวันไปสู่ความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ได้ โดย RSIS ซึ่งเป็น Think Tank ของสิงคโปร์ ได้เผยแพร่บทความเรื่อง “Taiwan’s Reliance on the Semiconductor Industry: A Geopolitical Achilles’ Heel?” บนเว็บไซต์ RSIS สรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์เป็นหนึ่งในหัวข้อที่มีการโต้แย้งกันมากที่สุดในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดี (ปธน.) ไต้หวันปี 2024 โดยเฉพาะผู้ท้าชิงตำแหน่งรอง ปธน. ที่ได้ยกเรื่องนี้มาเป็นประเด็นในการหาเสียง อย่างไรก็ตาม หลังจากชนะการเลือกตั้ง ปธน. นายไล่ ชิงเต๋อ (Lai Ching-te) จากพรรคประชาธิปไตยก้าวหน้า (Democrat Progressive Party : DPP) ได้ให้คำมั่นว่าจะพัฒนาอุตสาหกรรมชิปให้ก้าวหน้าต่อไป เนื่องจากเป็นสินค้าส่งออกที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจไต้หวัน ด้วยมูลค่ารวมสูงถึงร้อยละ 114 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) โดยการส่งออกเซมิคอนดักเตอร์สูงถึงร้อยละ 40 อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาอุตสาหกรรมชิปมากเกินไป อาจเพิ่มความเปราะบางทางการเมืองของไต้หวันมากขึ้น จากเดิมที่เสี่ยงต่อแรงกดดันและความยุ่งยากจากปัจจัยภายนอกอยู่แล้ว การพัฒนาขึ้นของ AI Chips นำมาซึ่งความเสี่ยง เนื่องจากมีความต้องการเซมิคอนดักเตอร์ที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อตลาด บริษัทขนาดเล็กในประเทศที่ผลิตชิปแบบดั้งเดิมจะได้รับผลกระทบมากกว่าเมื่อเทียบกับบริษัทใหญ่ เนื่องจากมีกำลังการผลิตจำกัดจึงยากต่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

ความเสี่ยงอีกประการหนึ่งที่อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ ต้องเผชิญ คือ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ เนื่องจากเซมิคอนดักเตอร์ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญสำหรับอุปกรณ์และอุตสาหกรรมหลายประเภท จึงเป็นทรัพย์สินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งทำให้ตกเป็นเป้าหมายสำคัญของการโจมตีทางไซเบอร์ เห็นได้จากเมื่อช่วงเดือน ม.ค. ที่ผ่านมา บริษัท Foxsemicon ผู้ผลิตรายใหญ่ในไต้หวันตกเป็นเป้าหมายของกลุ่มมัลแวร์เรียกค่าไถ่ในรัสเซีย ที่ชื่อว่า LockBit เหตุการณ์ดังกล่าวตอกย้ำถึงช่องโหว่และความเสี่ยงด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ของอุตสาหกรรมนี้

แม้ว่าอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์จะเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของไต้หวัน แต่การให้ความสำคัญกับภาคส่วนเดียวมากเกินไป อาจเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจหากเกิดเหตุการณ์ที่ห่วงโซ่อุปทานหยุดชะงักครั้งใหญ่ ผลกระทบดังกล่าว ทำให้เข้าใจว่าเหตุใดไต้หวันจึงต้องกระจายเศรษฐกิจไปยังภาคส่วนอื่น ๆ ให้หลากหลายมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องจัดการความสัมพันธ์กับภายนอก เพื่อรักษาความเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานโลกด้วยเช่นเดียวกัน

การแข่งขันที่เข้มข้นท่ามกลางความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างจีนและไต้หวัน

ในปี 2022 จีนเป็น 1 ใน 5 จุดหมายในการส่งออกชิปวงจรรวม (Integrated Circuit) ของไต้หวัน ทำให้เห็นว่าเศรษฐกิจของไต้หวันพึ่งพา

จีนอย่างมาก จึงเป็นเรื่องยากที่จะแยกความท้าทายทางการเมืองออกจากเศรษฐกิจของไต้หวัน แม้ว่าการค้ากับจีนจะอยู่ในระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ก็ตาม เห็นได้จากการส่งออก คิดเป็นร้อยละ 35.25 ของยอดรวมทั้งหมด ในปี 2023 เทียบกับปี 2020 คิดเป็นร้อยละ 42

ในปี 2023 กำลังการผลิตเซมิคอนดักเตอร์ของไต้หวันอยู่ที่ประมาณร้อยละ 46 ของโลก ตามมาด้วยจีนอยู่ที่ร้อยละ 26 ก่อนหน้านั้นเมื่อปี 2015 ปธน. สี จิ้นผิง ได้กำหนดแผน “Made in China 2025” โดยมีเป้าหมายให้จีนเป็นผู้นำใน 20 อุตสาหกรรมหลัก รวมถึงผลักดันการพึ่งพาตนเองในการผลิตเซมิคอนดักเตอร์ เพื่อให้บรรลุความเป็นอิสระทางเทคโนโลยี แม้ว่าการส่งออกชิปของไต้หวันไปยังจีนจะลดลง แต่จีนยังคงเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ที่สุดของไต้หวัน โดยคิดเป็นเกือบร้อยละ 54 ของการส่งออกชิปของไต้หวันในเดือน พ.ค. 2023

การถกเถียงทางวิชาการที่ผ่านมาเน้นย้ำว่าอุตสาหกรรมการผลิตชิปของไต้หวัน ถือว่าเป็น “กุหาเซ่คังชี่ลี้” (Huguo Shenshan)” และเป็นทรัพย์สินทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ การใช้ประโยชน์จากเซมิคอนดักเตอร์เพื่อการพึ่งพาทางเศรษฐกิจอาจช่วยเพิ่มอิทธิพลของไต้หวันในรูปแบบของสงครามอสมมาตร (Asymmetric Warfare) กับจีน อย่างไรก็ตาม ไต้หวันตั้งเป้าที่จะรวมกลุ่มห่วงโซ่อุปทาน แม้ว่าจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเทคโนโลยีการประมวลผลข้อมูลขั้นสูง ดังเช่น ชิปเฉพาะสำหรับ AI (AI-specific Chips) ก็ตาม

ความตึงเครียดระหว่างจีนและไต้หวัน อาจทำให้ประเทศอื่น ๆ คำนึงทางเลือกในการนำเข้าชิปเซมิคอนดักเตอร์ เพื่อหลีกเลี่ยงการหยุดชะงักของอุปทาน ในปีนี้ (2024) ผู้บริหารของยุโรปหันไปให้ความสนใจไปตลาดใหม่อื่น ๆ มากขึ้น เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นของห่วงโซ่อุปทาน การพึ่งพาอุตสาหกรรมการผลิตเซมิคอนดักเตอร์มากเกินไป จึงถือได้ว่าเป็นการเพิ่มความเปราะบางทางการเมืองของไต้หวันด้วย

การพึ่งพาตลาดจีนในฐานะผู้ซื้อเซมิคอนดักเตอร์หลักนับเป็นความเสี่ยงสำหรับไต้หวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาว่าจีนอาจสูญเสียแรงดึงดูดจากนักลงทุนต่างชาติ เนื่องจากจีนเริ่มให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติเหนือการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ เห็นได้จากการปราบปรามการจารกรรมที่ถูกกล่าวหาในต่างประเทศ และกฎหมายการประมวลผลข้อมูลในประเทศ (Data Localization Laws) ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2023 จากข้อมูลดุลการชำระเงินของจีน ชี้ให้เห็นว่าหนี้สินการลงทุนโดยตรงลดลงเป็นครั้งแรก แนวโน้มดังกล่าวอาจทำให้เศรษฐกิจจีนอ่อนแอลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความต้องการเซมิคอนดักเตอร์ของจีนด้วย

เครื่องมือในการแข่งขันในสงครามเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐฯ-จีน?

เนื่องจากสหรัฐฯ และจีนแข่งขันกันในสงครามเทคโนโลยี ไต้หวันจึงมีความเสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นเครื่องมือในสงครามดังกล่าวของชาติมหาอำนาจ เมื่อสหรัฐฯ ใช้กฎหมาย CHIPS and Science Act of 2022 (CHIPS Act 2022) เพื่อส่งเสริมการผลิตเซมิคอนดักเตอร์ในประเทศ ทำให้บริษัทที่ได้รับเงินอุดหนุน เช่น TSMC ถูกจำกัดไม่ให้ผลิตชิปขั้นสูงมากกว่า ๒๘ นาโนเมตร ในจีนและ “ประเทศอื่น ๆ ที่น่ากังวล” เป็นที่น่าสังเกตว่าจีนสามารถผลิต Huawei Mate 60 ได้ในปี 2023 โดยใช้กระบวนการ 7 นาโนเมตร ผ่านบริษัท Semiconductor Manufacturing International Corporation (SMIC) ซึ่งเป็นบริษัทจีนที่ถูกสหรัฐฯ ขึ้นบัญชีดำในปี 2023

กฎหมาย CHIPS Act 2022 ถือเป็นการตอบโต้เชิงยุทธศาสตร์ผ่านตัวแทนเพื่อปิดล้อมจีน ซึ่งสหรัฐฯ รวมไต้หวันไว้ใน “กลุ่ม 4 พันธมิตรผู้ผลิตชิป (Chip 4 Alliance)” เพื่อส่งเสริมการเชื่อมโยงภายในเครือข่ายห่วงโซ่อุปทาน เซมิคอนดักเตอร์ เนื่องจากการใช้กฎหมาย CHIPS Act 2022 จะโคดเคียวผู้ผลิตชิปของไต้หวันจากจีน การกระทำของสหรัฐฯ อาจเพิ่มความท้าทายให้กับไต้หวันรุนแรงขึ้น เนื่องจากมีอิทธิพลต่อผลประโยชน์ของการของผู้ผลิตเซมิคอนดักเตอร์บางรายของไต้หวัน และยังอาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับไต้หวันตึงเครียดมากขึ้นอีกด้วย

ในขณะที่อุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์อาจถูกเรียกว่า “เกราะป้องกันซิลิคอน (Silicon Shield)” ของไต้หวัน แต่ก็มีการย้ายการผลิตออกจากไต้หวันไปยังประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐฯ และญี่ปุ่น แม้ว่า TSMC จะเน้นย้ำว่าบริษัทจะยังคง “มีฐานในไต้หวัน” แต่การจัดตั้งโรงงานผลิตใหม่ในประเทศอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงการหาทางออกเพื่อผลิตเซมิคอนดักเตอร์ทดแทนและเกิดความต่อเนื่อง หากไต้หวันได้รับผลกระทบเนื่องจากความตึงเครียดกับจีน

การกระจายความเสี่ยงสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมอื่น ๆ

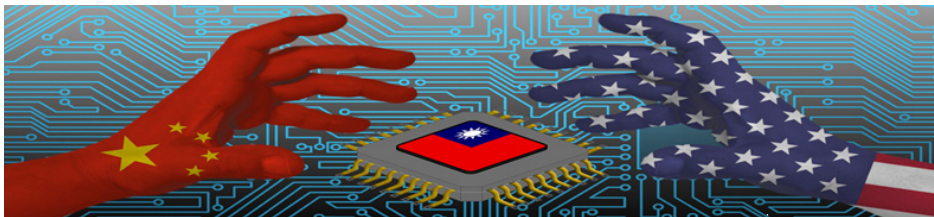
ในฐานะผู้นำด้านการผลิตเซมิคอนดักเตอร์และนวัตกรรมทางเทคโนโลยี ไต้หวันมีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อุปทานระดับโลก โดยเป็นผู้ผลิตส่วนประกอบทางเทคโนโลยีที่สำคัญให้กับหลายประเทศทั่วโลก แต่การพึ่งพาภาคส่วนนี้มากเกินไป อาจเพิ่มความเสี่ยงให้กับไต้หวันในการเป็นเป้าหมายของการโจมตีทางไซเบอร์และกลายเป็นเครื่องมือของประเทศมหาอำนาจในการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

แม้ว่าไต้หวันจะส่งเสริมโครงการลงทุนในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกเพื่อกระจายความเสี่ยง แต่ก็ควรพิจารณากระจายทรัพยากรไปยังภาคส่วนอื่น ๆ เช่น เกษตรกรรม ปิโตรเคมี และการเกษตร แทนที่จะจัดสรรเงินทุนส่วนใหญ่ให้กับอุตสาหกรรมชิปเท่านั้น การกระจายทรัพยากรไปยังอุตสาหกรรมสำคัญอื่น ๆ อาจทำให้ไต้หวันมีโอกาสมากขึ้นในการร่วมมือกับประเทศอื่นซึ่งมีความสำคัญหลังจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ อันจะช่วยส่งเสริมให้ไต้หวันสามารถมุ่งเน้นความมั่นคงไปพร้อม ๆ กับการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว ความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจจะช่วยลดความเปราะบางของไต้หวันและความอ่อนไหวจากภัยคุกคามภายนอกด้วย

ข้อเสนอแนะต่อไทย

จากความไม่แน่นอนที่ไต้หวันจะต้องเผชิญ อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรของห่วงโซ่อุปทานในการจัดหาเซมิคอนดักเตอร์ได้ในอนาคต จึงทำให้หลายประเทศแสวงหาฐานการผลิตใหม่ โดยเฉพาะประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นไทยสามารถแสวงประโยชน์จากสถานการณ์ดังกล่าวด้วยการดึงดูดการลงทุนในการผลิตเข้ามาในไทย และส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และเพื่อให้ไทยสามารถผลิตชิปขั้นสูงได้ รวมถึงลดการพึ่งพาจากต่างประเทศลงได้ในอนาคต

ที่มา: Wu Wan Xin. (2024). *Taiwan's Reliance on the Semiconductor Industry: A Geopolitical Achilles' Heel?*. <https://www.rsis.edu.sg/rsis-publication/idss/ip24043-taiwans-reliance-on-the-semiconductor-industry-a-geopolitical-achilles-heel/>

SSC Focus ฉบับที่ 8/67

“ลอว์เรนซ์ หว่อง” นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของสิงคโปร์

การเมืองสิงคโปร์เข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านอีกครั้ง หลังจาก นายลอว์เรนซ์ หว่อง เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ในประเทศขนาดเล็กและร่ำรวยระดับโลกแห่งนี้ ซึ่งนับตั้งแต่แยกตัวเป็นประเทศเอกราชในปี 2508 สิงคโปร์มีนายกรัฐมนตรีเพียง 4 คนเท่านั้น ลอว์เรนซ์ หว่อง ในวัย 51 ปี ผู้ที่ได้รับฉายาว่าเป็นผู้นำรุ่นที่ 4 (The Fourth-Generation leadership: 4G) ถูกมองว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโซเซียลมีเดีย และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจากความสำเร็จในการรับหน้าที่ประธานร่วมคณะกรรมการเฉพาะกิจรับมือการระบาดของโรคโควิด-19 ให้กับรัฐบาล ซึ่งมีกระแสของความคาดหวังที่จะให้ผู้นำคนใหม่มุ่งตอบสนองความต้องการ และความกังวลที่เร่งด่วนที่สุดของประชาชน ทั้งในช่วงเวลาที่ท้าทายหรือเกิดวิกฤตการณ์ ตลอดจนปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ที่ชาวสิงคโปร์กำลังเผชิญ

การเมืองครั้งสำคัญในรอบ 20 ปี หลังอดีตนายกรัฐมนตรีลี เซียน ลุง แห่งสิงคโปร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งมายาวนานกว่า 2 ทศวรรษ ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยนายหว่อง ได้รับการคัดสรรจากพรรคที่เป็นแกนนำก่อตั้งรัฐบาลสิงคโปร์ ให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ ก่อนหน้านั้น นายลี เซียน ลุง เคยยกย่อง ลอว์เรนซ์ หว่อง ว่าได้ช่วยให้ประเทศก้าวผ่านวิกฤติโควิด-19 มาได้ในบทบาทของประธานร่วมคณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องโควิด ในช่วงที่การแพร่ระบาดรุนแรง นายหว่อง ยังเคยดำรงตำแหน่งในกระทรวงกลาโหม กระทรวงการสื่อสารและข้อมูล กระทรวงวัฒนธรรม ชุมชนและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

“นโยบายการบริหารประเทศ” ของ นายลอว์เรนซ์ หว่อง

ในพิธีสาบานตนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ของสิงคโปร์ ภายใต้การเป็นผู้นำของเขา นายหว่องได้ให้แนวทางและนโยบายในการบริหารประเทศว่า เขามีความคิดอย่างไรต่อทิศทางของสิงคโปร์ในอีกหลายปีข้างหน้า สรุปได้ดังนี้

นายลอว์เรนซ์ หว่อง อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคลังของสิงคโปร์ และรองเลขาธิการพรรคกิจประชาชน (People's Action Party: PAP) เข้าพิธีสาบานตนรับตำแหน่งขึ้นเป็น นายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ของสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 15 พ.ค. 67 นับเป็นการเปลี่ยนผ่านทาง

1. การพัฒนาประเทศของผู้นำรุ่นใหม่ โดยจะมุ่งพัฒนาสิงคโปร์ในแบบของตัวเอง มุ่งมั่นที่จะปกครองประเทศด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน และสำนึกถึงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ และจะอุทิศพลังที่มีทั้งหมดเพื่อชาวสิงคโปร์ พัฒนาประเทศให้ประชาชนชาวสิงคโปร์ทุกคนได้มีความเป็นประเทศพหุสังคมที่กว้างขวาง และมีความเป็นเอกภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ มีความเข้าใจถึงความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา และการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกันในสังคมได้ เพื่อลดความเปราะบางทางสังคมที่จะนำไปสู่การขาดเสถียรภาพและความมั่นคงภายในประเทศ^๑

2. การสานต่อบทบาทของสิงคโปร์ต่อสถานการณ์โลก ให้ความสำคัญทางด้านการทูตและแก้ไขปัญหาภายในประเทศ อาทิ ความเหลื่อมล้ำ และการจ้างงานในสิงคโปร์ รวมถึงการดำเนินความสัมพันธ์ท่ามกลางการแข่งขันระหว่างประเทศมหาอำนาจ สิงคโปร์ยืนยันถึงการสนับสนุนความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) ซึ่งเป็นแกนหลักในการเสริมสร้างความร่วมมือความมั่นคงให้กับชาติต่าง ๆ ได้ นายหว่อง ยังแสดงความกังวลต่อสถานการณ์ความตึงเครียดด้านภูมิรัฐศาสตร์โลกซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยสิงคโปร์จะยังคงเป็นมิตรกับทุกประเทศภายใต้ผลประโยชน์แห่งชาติ ให้ความสำคัญกับความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยรวม มุ่งเน้นให้สิงคโปร์มีความน่าสนใจต่อการลงทุนจากต่างประเทศ รักษาการเติบโตของเศรษฐกิจที่ระดับร้อยละ 2-3 ต่อปี ในอีก 10 ปีข้างหน้า รักษาผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจ และสร้างความมั่นใจว่าแรงงานของสิงคโปร์นั้นมีความสามารถในระดับโลก^๒

3. การยกระดับความเป็นอยู่และบริหารทรัพยากรภายในประเทศ หมายรวมถึง ประชาชนชาวสิงคโปร์ที่มีส่วนสำคัญในการนำพาประเทศเดินไปข้างหน้าได้ ชาวสิงคโปร์ทุกคนมีส่วนร่วมผลักดันประเทศให้เดินหน้าในการร่วมกันแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และการรับมือและตอบสนองต่อการเกิดโรคระบาดใหญ่ซ้ำในอนาคต^๓

4. แผนพัฒนาประเทศจากความคิด “ประชาชน” ภายใต้แผนงาน Forward Singapore Roadmap ได้มีการสำรวจความคิดเห็นประชาชนถึงแนวทางการพัฒนาประเทศสิงคโปร์ เพื่อใช้ในการจัดทำแผนงบประมาณ โดยสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาวางนโยบายไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างพลังทางเศรษฐกิจและการทำงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ 2) การจัดเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ชาวสิงคโปร์ 3) การเอาใจใส่ด้านสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมชาวสิงคโปร์ 4) การสร้างที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมของชาวสิงคโปร์ 5) การสร้างเมืองสิงคโปร์ที่ยั่งยืนและยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศสำหรับคนรุ่นหลัง และ 6) ความเป็นหนึ่งเดียวกันและการส่งเสริมเอกลักษณ์ของสิงคโปร์^๔

บทวิเคราะห์

1. ภายใต้การนำของนายหว่อง เขามีแนวโน้มที่จะเป็นผู้นำที่มุ่งตอบสนองความต้องการและความกังวลที่เร่งด่วนที่สุดของประชาชน โดย

กำหนดให้เป็นประเด็นสำคัญสำหรับรัฐบาล ในการให้ความสำคัญ สูง สุด กับ ยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพจิต และความเป็นอยู่ที่ดีของสิงคโปร์ “รับฟังเสียงของประชาชน” (Consultative Government) เพิ่มมากขึ้น

2. ในช่วงเวลาที่ประเทศเกิดความท้าทายหรือวิกฤติการณ์เขาจะสร้างให้เกิดความไว้วางใจระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ซึ่งมีส่วนช่วยให้รัฐบาลสามารถคิดและดำเนินนโยบายได้อย่างตรงจุด และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3. นายหว่องจะเร่งมุ่งหน้าขับเคลื่อนโครงการ Road Map ใหม่ตามแผนของ “Forward Singapore” สัญญาประชาคมจากชาวสิงคโปร์ โดยทำร่วมกับทีมผู้นำที่สี่ของพรรค (PAP) ที่ได้รับเลือกโดยนายหว่อง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 เพื่อมุ่งเน้นที่จะฟื้นฟูประเทศ ตั้งแต่การออกกฎหมายใหม่ถึงการจ้างงานที่เป็นธรรม เชื่อมโยงระหว่างเศรษฐกิจ การรักษาสมาคม การค้าเสรี และมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดกับพันธมิตรของสิงคโปร์ โดยเฉพาะสหภาพแห่งชาติในภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการและของรัฐ (National Trades Union Congress: NTUC) เป็นต้น

4. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญนี้ของสิงคโปร์ได้ส่งสัญญาณถึงวิวัฒนาการในการเป็นผู้นำ เป็นสัญญาณถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และด้วยประวัติการทำงานและการรับใช้ประเทศที่ผ่านมาบวกกับความเชี่ยวชาญทางการเมืองและความสามารถในการเชื่อมโยงกับประชาชนได้อย่างไร้รอยต่อของผู้มาก่อน บทบาทดังกล่าวอาจเป็นแบบอย่างที่จะใช้ขับเคลื่อนและพัฒนาสิงคโปร์ต่อไปในอนาคต หน้าที่ของผู้นำคนใหม่ของสิงคโปร์นั้นจะไม่ใช้ทำหน้าที่แค่การฟื้นฟูสิงคโปร์ให้กลับมาแข็งแกร่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงต้องพัฒนาสิงคโปร์ให้ไปสู่อีกขั้นหนึ่งได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะต่อไทย

1) ประเทศไทยและสิงคโปร์มีมุมมองในประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และด้านการเมืองระหว่างประเทศที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะประเด็นระดับภูมิภาค และมีการพัฒนาความร่วมมือด้านการทหารร่วมกันมาโดยตลอด ไทยควรสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศระหว่างกองทัพ การแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านการฝึกอบรมบุคลากร และแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติ รวมถึงการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างกันให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2) ประเทศไทยควรติดตามสถานการณ์การขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของสิงคโปร์ ซึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางกระแสความผันผวนมากมายจากภายนอกประเทศที่มีความท้าทายยิ่ง กอปรกับสภาวะภายนอกที่คาดเดาได้ยาก การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โครงสร้างทางสังคมที่สิงคโปร์กำลังเผชิญ อีกทั้ง นโยบายการลงทุนและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โดยที่ไทยและสิงคโปร์สามารถปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับแนวทางการสร้างความร่วมมือไปสู่การทำความตกลงด้านเศรษฐกิจดิจิทัลที่ครอบคลุมมากขึ้น

ที่มา

^๑ Apnews. (2024). https://apnews.com/article/singapore-new-prime-minister-lawrence-wong-5e84846bafbc41cd-44f5a75_c9e351657

^๒ ThaiPublica. (2024). <https://thaipublica.org/2024/04/singapore-pm-lee-hands-over-leadership-to-wong/>

^๓ Insharing. (2024). <https://tinyurl.com/yp8zrz5h>

^๔ Voathai. (2024). <https://www.voathai.com/a/singapore-swears-in-its-first-new-pm-in-2-decades/7613044.html>

^๕ Thaibizsingapore. (2024). <https://thaibizsingapore.com-news/%E0%B8%81%2Fdirections/forward-singapore-road-map-2023/>

Track II Monitor ฉบับที่ 8/67

นโยบายของญี่ปุ่นต่อการสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

กลุ่มประเทศซีกโลกใต้ คือ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่ตั้งอยู่ในเอเชีย แอฟริกา อเมริกาใต้ และตะวันออกกลาง โดยกลุ่มประเทศเหล่านี้ยังไม่ได้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของประเทศที่มีความเป็นประชาธิปไตยที่มีความก้าวหน้า แต่ได้มีการดำเนินนโยบายการต่างประเทศในการสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีกับกลุ่มประเทศตะวันตก จีน และรัสเซีย โดยมุ่งเน้นการพยายามรักษาผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ ในด้าน GDP ของกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ มีสัดส่วนทางเศรษฐกิจของโลกประมาณร้อยละ ๒๐ ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งประเทศญี่ปุ่นเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความมั่นคงจากกลุ่มประเทศเหล่านี้ จึงมีแผนในการออกนโยบายการสร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ โดยสถาบัน The Association of Japanese Institutes of Strategic Studies (AJISS) ซึ่งเป็นสถาบันวิจัยทางยุทธศาสตร์ของญี่ปุ่นได้ตีพิมพ์งานวิจัยเรื่อง Japan's Policy toward Materializing Cooperation with the Global South สามารถสรุปใจความได้ดังนี้

วัตถุประสงค์หลักที่ประเทศญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศตะวันตกกำลังมองหา การเสริมความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้มี 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก เพื่อประโยชน์ด้านการเมืองและความมั่นคง ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างพันธมิตรให้มากขึ้นในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศที่เสรีและเปิดกว้างบนพื้นฐานของหลักนิติธรรม

ประการที่สอง เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับประเทศซีกโลกใต้ที่ประสบปัญหาหลายอย่าง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงทางพลังงาน ความมั่นคงทางอาหาร และปัญหาสุขภาพในระดับโลก ซึ่งการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ผ่านความร่วมมือกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ จะนำไปสู่ความมีเสถียรภาพในระยะยาวโลกมากขึ้น

ประการสุดท้าย เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากกลุ่มประเทศในซีกโลกใต้จะเป็นศูนย์การผลิตและตลาดผู้บริโภคขนาดใหญ่ในอนาคต เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร และการเกิดขึ้นของชนชั้นกลาง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจภายในภูมิภาคโตมากขึ้น ดังนั้น การเสริมความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศเหล่านี้จะสามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศตะวันตกได้ด้วยเช่นกัน

ทิศทางความร่วมมือกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

ญี่ปุ่นและกลุ่มประเทศตะวันตก ควรมุ่งเน้นในการวางแผนวิสัยทัศน์แบบตะวันตกผ่านการวางรากฐานเสรีภาพและประชาธิปไตย รวมถึงแนวคิดการพัฒนาความเจริญเข้าสู่ภูมิภาค ดังนั้นจำเป็นต้องนำเสนอวิธีคิดเกี่ยวกับระเบียบระหว่างประเทศที่ทุกฝ่ายสามารถยอมรับได้

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 ญี่ปุ่นได้เปิดตัวแผนใหม่สำหรับ “ความร่วมมือ อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง (Free and Open Indo-Pacific Partnership : FOIP)” ซึ่งมีเป้าหมายที่จะนำประชาคม

ระหว่างประเทศไปสู่ความร่วมมือมากกว่าการแบ่งแยกและการเผชิญหน้า FOIP แสดงถึงความมุ่งมั่นของญี่ปุ่นต่อกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ โดยมุ่งเน้นไปที่การปกป้องเสรีภาพและหลักนิติธรรม โดยระบุว่ากฎหมายมีความจำเป็นสำหรับประเทศที่มีความเปราะบางและควรยึดถือหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ นอกจากนี้ยังระบุถึงการเคารพในความหลากหลาย การไม่แบ่งแยก และไม่กำหนดคุณค่าของตนกับผู้อื่น โดยมีแนวทางที่จะดำเนินการในอนาคต คือ การส่งเสริมการสร้างกฎเกณฑ์ผ่านการเจรจาความร่วมมือระหว่างประเทศที่สามารถตกลงผลประโยชน์ร่วมกัน และความพยายามที่มุ่งเน้นไปที่ประชาชน จุดแข็งและจุดอ่อนของญี่ปุ่น

จุดแข็งและจุดอ่อนของญี่ปุ่น

จุดแข็งของญี่ปุ่นในการส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือ คือ การมีส่วนร่วมในเวทีต่าง ๆ ในประชาคมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น G7 G20 APEC หรือ การประชุมผู้นำหมู่เกาะแปซิฟิก (Pacific Islands Leaders Meeting : PALM) ได้สร้างความไว้วางใจกับประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศต่าง ๆ ในซีกโลกใต้ด้วย ญี่ปุ่นยังคงให้การสนับสนุนสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างสถาบันตามความต้องการของท้องถิ่นจากจุดยืนของความเท่าเทียมกับประเทศหุ้นส่วน นอกเหนือจากความคิดริเริ่มของรัฐบาลแล้ว อุตสาหกรรมของญี่ปุ่นยังได้สร้างห่วงโซ่อุปทานที่กว้างขวาง โดยส่วนใหญ่อยู่ในประเทศตะวันตกและเอเชียเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และแก้ไขปัญหาสังคมในประเทศอื่น ๆ

ในทางกลับกัน งบประมาณความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Official Development Assistance : ODA) ของญี่ปุ่นลดลง โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงเหลือประมาณครึ่งหนึ่งของปีงบประมาณปี พ.ศ. 2540 ญี่ปุ่นมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาครัฐและอุตสาหกรรมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ในระดับสูง แต่ในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น แอฟริกา เอเชียกลาง และอเมริกาใต้ มีระดับค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่สำหรับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ผลิตภัณฑ์ และบริการที่อุตสาหกรรมซึ่งบริษัทของญี่ปุ่นมอบให้ในแง่ของความสามารถในการแข่งขันด้านต้นทุนและความรวดเร็วในการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ญี่ปุ่นควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ นอกจากเอเชียผ่านการทูตระดับสูงในการประชุมสุดยอดและระดับรัฐมนตรี และควรนำ ODA เสนอและระดมเงินทุนภาคเอกชนผ่านโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาของญี่ปุ่นและมาตรการอื่น ๆ อีกทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบริษัทญี่ปุ่นและบริษัทหุ้นส่วนในกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

ความร่วมมือพิเศษกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

ญี่ปุ่นได้นำแผนใหม่สำหรับ FOIP โดยได้ริเริ่มความร่วมมือเฉพาะสามประการหลัก โดยเน้นการพัฒนาแนวทางหลักนิติธรรมและความร่วมมือเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ

ประการแรก คือ การอ้างถึงสันติภาพและกฎเกณฑ์ที่ตกลงร่วมกัน เพื่อให้เกิดสันติภาพในประชาคมระหว่างประเทศ โดยญี่ปุ่นจะอ้างถึง

การเคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนที่ควรได้รับการยึดถือ รวมถึงการช่วยสนับสนุนความร่วมมือด้านความมั่นคงให้กลุ่มประเทศเหล่านั้น เพื่อรักษาอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของตนเอง ซึ่งแลกเปลี่ยนกับความร่วมมือด้านอื่น ๆ และมีความพยายามในการสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดตั้งระบบกฎหมายในประเทศกำลังพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายที่จะกำหนดกฎเกณฑ์มาตรฐานระดับสูงผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เช่น กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอินโด-แปซิฟิก เป็นต้น โดยส่งเสริมให้กลุ่มประเทศซีกโลกใต้ได้มีส่วนร่วมในการสร้างกฎการร่วมกัน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงการเข้าถึงตลาดผ่านการเปิดเสรีการค้า และส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี เพื่อสร้างระเบียบทางเศรษฐกิจที่เสรียุติธรรมบนพื้นฐานกฎหมายการค้าโลก รวมถึงการสร้างกฎเกณฑ์ที่ป้องกันการปฏิบัติที่คลุมเครือและไม่เป็นธรรมซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญ

ประการที่สอง คือ การจัดการปัญหาระดับโลกที่กลุ่มประเทศซีกโลกใต้ต้องเผชิญ เช่น ด้านสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงด้านพลังงาน ประเทศต่าง ๆ ในซีกโลกใต้กำลังมองหาวิธีที่จะบรรลุทั้งการลดการปล่อยคาร์บอนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งญี่ปุ่นก็สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงด้านพลังงานที่สามารถปฏิบัติได้จริงในเอเชีย ภายใต้แนวคิด “Asia Zero Emission Community” นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการช่วยเหลือความมั่นคงทางอาหารที่ราคาอาหารในประเทศกำลังพัฒนามีราคาสูงขึ้น ในด้านสุขภาพโลก ความร่วมมือเพื่อให้บรรลุหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ญี่ปุ่นกำลังพยายามที่จะสนับสนุนการเข้าถึงมาตรการตอบโต้ทางการแพทย์ (Medical Countermeasures : MCM) อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ ยังมีความพยายามในการเสริมสร้างและกระจายห่วงโซ่อุปทานของสินค้าที่สำคัญ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจของภูมิภาค

ประการที่สาม คือ การเสริมสร้างความร่วมมือแบบหลายด้านผ่านการเชื่อมโยงประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เข้าด้วยกันในหลายมิติ ตั้งแต่โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม การแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี จะนำไปสู่การเติบโตอย่างมีพลวัตสำหรับทั้งภูมิภาค นอกจากนี้ ญี่ปุ่นยังสนับสนุนการเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียนให้เชื่อมโยงกัน โดยมุ่งเน้นที่การคมนาคม ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกทั้งยังส่งเสริมการจัดตั้งห่วงโซ่มูลค่าทางอุตสาหกรรมระหว่างภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างการเชื่อมโยงระหว่างเอเชียตะวันออก เอเชียใต้และเอเชียใต้ให้ดียิ่งขึ้น โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ยังเป็นการเสริมการส่งกำลังบำรุงของชาติตะวันตกอีกด้วย

การพัฒนาความร่วมมือทางการทูตกับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ญี่ปุ่นเปิดตัวแผนใหม่สำหรับ FOIP และในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ได้จัดการประชุมสุดยอด G7 ที่อีโรชิมา เพื่อส่งเสริมการเจรจาและความร่วมมือ ไม่เพียงแต่กับสมาชิก G7

เท่านั้น แต่ยังรวมถึงประเทศที่ได้รับเชิญและองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่มาจากกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ เมื่อพิจารณาตารางการทูตปีนี้แล้ว การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก และการประชุมสุดยอด G20 ที่นิวเดลี จัดขึ้นในเดือนกันยายน การประชุมสุดยอดเอเปคในเดือนพฤศจิกายน และการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ในเดือนธันวาคม โดยมีอินโดนีเซียเป็นผู้แสดงท่าทีของอาเซียนต่ออินโด-แปซิฟิก (ASEAN Outlook on the Indo-Pacific : AOIP) อีกทั้งอินเดียและสหรัฐฯ เป็นพันธมิตรสำคัญ ซึ่งเป็นเวลาอันเหมาะสมในการพัฒนาความร่วมมือสำหรับภูมิภาคซีกโลกใต้บนพื้นฐานของ “อินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง” คาดว่าจะเรียกร้องให้มีความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ควรดำเนินการเจรจาและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในอนาคตภายใต้การประชุมสุดยอด เช่น การประชุมผู้นำหมู่เกาะแปซิฟิก (Pacific Islands Leaders Meeting : PALM) เพื่อกระชับความร่วมมือกับประเทศในแอฟริกาและหมู่เกาะแปซิฟิก และประเทศในซีกโลกใต้ให้มากยิ่งขึ้น

บทวิเคราะห์

จะเห็นได้ว่า ประเทศญี่ปุ่นได้มีบทบาทสำคัญในนโยบาย FOIP โดยญี่ปุ่นนั้นเปรียบเสมือนประเทศตัวกลางที่เชื่อมต่อระหว่างสหรัฐฯ กับกลุ่มประเทศซีกโลกใต้ เนื่องจากญี่ปุ่นยอมรับในความแตกต่างทางการเมืองและมีรากฐานความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งวางรากฐานอยู่ในภูมิภาค โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมถึงความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นไม่สร้างแรงกดดันทางภูมิรัฐศาสตร์มากเท่ากับสหรัฐฯ ส่งผลให้ประเทศซีกโลกใต้มีแนวทางในการรักษาสมดุลอำนาจระหว่างจีนกับสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ญี่ปุ่นก็มีข้อเสียในเรื่องของงบประมาณและยังไม่มีความร่วมมือในพื้นที่แอฟริกา เอเชียกลาง และอเมริกาใต้ เนื่องจากเป็นกลุ่มประเทศที่ญี่ปุ่นไม่ได้มีความสัมพันธ์มาก่อน ดังนั้นญี่ปุ่นจึงต้องขยายความร่วมมือผ่านการค้าและการลงทุนให้มากขึ้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นมาเป็นเวลานาน และจากการวางตัวของญี่ปุ่นในนโยบาย FOIP สามารถสังเกตเห็นถึงความพยายามในการขยายความสัมพันธ์ของญี่ปุ่น โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจเข้ามาในอาเซียนอย่างชัดเจน ทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยี รวมไปถึงความมั่นคง ซึ่งประเทศไทยสามารถใช้โอกาสนี้ดึงดูดการลงทุนจากญี่ปุ่นในการสร้างความร่วมมือดังกล่าว เพื่อนำไปพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม ไทยควรคำนึงถึงการรักษาสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจ เนื่องจากญี่ปุ่นสนับสนุนความมั่นคงทางทะเลของฟิลิปปินส์ที่กำลังมีข้อพิพาทกับจีนในทะเลจีนใต้ ซึ่งหากสนับสนุนญี่ปุ่นมากเกินไปอาจทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์กับประเทศจีนได้ ดังนั้น ความร่วมมือกับญี่ปุ่นจึงควรเน้นไปทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เพื่อรักษาสมดุลความสัมพันธ์ประเทศระหว่างมหาอำนาจ

อ้างอิง : https://www.jiia.or.jp/en/ajiss_commentary/Japans-policy-toward-materializing-cooperation-with-the-global-south.html

สถานการณ์ระดับโลก

1. ขั้วมหาอำนาจ

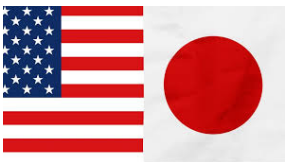
1.1 สหรัฐอเมริกา

สรุปสถานการณ์สหรัฐอเมริกา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ
ร.ท.หญิง ภริณีชญา อุไรรัตน์

สถานการณ์ของสหรัฐอเมริกา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความมั่นคงภายในประเทศ ในช่วงเดือน เม.ย. – มิ.ย. 67 มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

เมื่อ 4 เม.ย. 67 สหรัฐฯ และญี่ปุ่นจะยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีด้านความมั่นคง ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ของสหรัฐฯ และ นรม.คิชิดะ ฟูมิโอะ ของญี่ปุ่น ประกาศความตกลงครั้งประวัติศาสตร์ในโอกาสที่ นรม.ญี่ปุ่นจะเยือนสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการระหว่าง 8-14 เม.ย. 67 ซึ่งจะเป็นการยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีด้านความมั่นคงที่ทั้งสองฝ่ายจะกระชับความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดและเสริมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

นอกจากนี้ ผู้นำของทั้งสองประเทศได้ร่วมหารือกับประธานาธิบดีเฟอร์ดินานด์ มาร์กอส จูเนียร์ ของฟิลิปปินส์ ในการประชุมผู้นำไตรภาคีสหรัฐฯ-ฟิลิปปินส์-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 1 ที่สหรัฐฯ จะเป็นเจ้าภาพใน 11 เม.ย. 67 ซึ่งการประชุมอาจบรรลุดำเนินการจัดการลาดตระเวนร่วม 3 ฝ่ายบริเวณทะเลจีนใต้ในปลายปี 2567

ระหว่างวันที่ 3-4 เม.ย. 67 สหรัฐฯ และจีน ประชุมคณะทำงานกลไกปรึกษาหารือด้านความมั่นคงทางทหารในทะเล (Military Maritime Consultative Agreement-MMCA) ที่มีผลย้อนหลัง ครึ่งแรกในรอบ 2 ปี นับตั้งแต่ ค.ศ. 64 เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพที่มั่นคงและยั่งยืน โดยทั้งสองฝ่ายแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างตรงไปตรงมาและสร้างสรรค์เกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลและทาง

อากาศ ทบทวนการดำเนินตามแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในการเผชิญหน้าทางอากาศและทางทะเล (Rules of Behavior for the Safety of Air and Maritime Encounters) นับตั้งแต่การประชุมเมื่อปี 2564 และหารือมาตรการปรับปรุงความ

มั่นคงทางทหารในทะเลระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทางทหารของจีนระบุว่า การประชุม MMCA ดังกล่าวเป็นการรื้อฟื้นการติดต่อสื่อสารระหว่างกองทัพจีนและสหรัฐฯ อย่างค่อยเป็นค่อยไปและครอบคลุม ทั้งยังดำเนินงานที่สำคัญในการปฏิบัติตามฉันทามติของผู้นำทั้งสองประเทศ

เมื่อ 29 เม.ย. 67 สหรัฐฯ ยกระดับมาตรการความปลอดภัยเทคโนโลยี AI ตามคำสั่งผู้บริหาร (E.O.) ว่าด้วยการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยี AI ที่มั่นคง ปลอดภัย และเชื่อถือได้ ที่ประกาศเมื่อ 30 ต.ค.66 ซึ่งประกอบด้วยมาตรการสำคัญ ดังนี้ 1) กำหนดภารกิจและแนวทางการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี AI ในด้านต่าง ๆ อาทิ สาธารณสุข คมนาคม การเงิน วิทยาศาสตร์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม 2) ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบของเทคโนโลยี AI ต่อสิทธิพลเรือนส่วนบุคคล การจ้างงาน และความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ 3) ผลักดันมาตรการรับมือและตรวจสอบความปลอดภัยเทคโนโลยี AI เฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ และที่พัฒนาโดยต่างชาติ 4) ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยี AI และเทคโนโลยีอุบัติใหม่อื่น ๆ อย่างมั่นคง ปลอดภัย และเชื่อถือได้ 5) ส่งเสริมองค์ความรู้ และความเข้าใจ รวมถึงการแลกเปลี่ยน

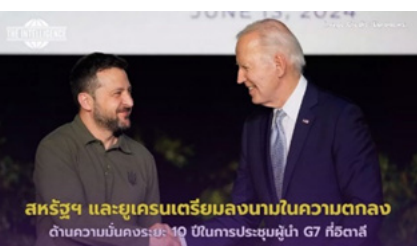
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี AI แก่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และ 6) ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้านเทคโนโลยี AI เมื่อ 30 เม.ย.67 สหรัฐฯ ยกระดับมาตรการรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ลงนามในบันทึกความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Memorandum-NSM) ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยและส่งเสริมความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อใช้บังคับแนวนโยบายประธานาธิบดีสหรัฐฯ ด้านความมั่นคงปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญฉบับเก่า (Presidential Policy Directive: Critical Infrastructure Security and Resilience) ที่ใช้มาตั้งแต่ปี 2556 เพื่อปรับปรุงให้ทันต่อพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภัยคุกคามจากเทคโนโลยีอุบัติใหม่ โดยกำหนดให้ 1) กระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิเป็นหน่วยงานในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของสหรัฐฯ อาทิ สาธารณูปโภค พลังงาน และระบบคมนาคม รวมทั้งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงแห่งชาติเสนอแก่รัฐบาล และ 2) ประชาคมข่าวกรองสหรัฐฯ ทำหน้าที่รวบรวม ผลิต และแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่หน่วยงานของรัฐบาลกลาง พันธมิตรในระดับมัลติรัฐและท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าของและผู้ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ

เมื่อ 30 เม.ย.67 สหรัฐฯ ยกระดับมาตรการรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ประธานาธิบดีโจเซฟ ไบเดน ลงนามในบันทึกความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Memorandum-NSM) ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยและส่งเสริมความเข้มแข็งของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อใช้บังคับแนวนโยบายประธานาธิบดีสหรัฐฯ ด้านความมั่นคงปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญฉบับเก่า (Presidential Policy Directive: Critical Infrastructure Security and Resilience) ที่ใช้มาตั้งแต่ปี 2556 เพื่อปรับปรุงให้ทันต่อพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภัยคุกคามจากเทคโนโลยีอุบัติใหม่ โดยกำหนดให้ 1) กระทรวงความมั่นคงแห่งมาตุภูมิเป็นหน่วยงานในการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของสหรัฐฯ อาทิ สาธารณูปโภค พลังงาน และระบบคมนาคม รวมทั้งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงแห่งชาติเสนอแก่รัฐบาล และ 2) ประชาคมข่าวกรองสหรัฐฯ ทำหน้าที่รวบรวม ผลิต และแบ่งปันข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่หน่วยงานของรัฐบาลกลาง พันธมิตรในระดับมัลติรัฐและท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าของและผู้ให้บริการโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ

เมื่อ 14 พ.ค. 67 สหรัฐฯ ขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากจีนครั้งใหญ่ ทำเนียบประธานาธิบดีสหรัฐฯ เผยแพร่แถลงการณ์ขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากจีนบางรายการตาม Section 301 ของรัฐบัญญัติทางการค้าปี 2517 (Trade Act of 1974) เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ หลังจีนดำเนินแนวปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม ทั้งการดำเนินนโยบายไม่เป็นไปตามกลไกตลาด การบังคับถ่ายทอดเทคโนโลยี โจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญา อุดหนุนภาคอุตสาหกรรมจนกำลังผลิตล้นเกินความต้องการ และทุ่มตลาดสินค้าโลก ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อห่วงโซ่อุปทานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ โดยสำนักงานผู้แทนการค้าสหรัฐฯ (Office of U.S. Trade Representative-USTR) จะเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากจีนเพิ่มขึ้นในกลุ่มสินค้าต่างๆ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์เหล็กและอะลูมิเนียม 2) เซมิคอนดักเตอร์ 3) รถยนต์ไฟฟ้า 4) แบตเตอรี่ลิเทียมรถยนต์ไฟฟ้า และชิ้นส่วนแบตเตอรี่ 5) แร่แกรไฟต์และแม่เหล็กถาวร และแร่ธาตุสำคัญอื่นๆ 6) แผงพลังงานแสงอาทิตย์ 7) เครื่องยกขนตู้สินค้าหน้าท่า และ 8) อุปกรณ์ทางการแพทย์ ได้แก่ หลอดฉีดยาและเข็มฉีดยา อุปกรณ์ป้องกันเชื้อส่วนบุคคล (PPE) เครื่องช่วยหายใจบางประเภทและหน้ากากอนามัย อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ผลิตด้วยยาง รวมถึงถุงมือยางสำหรับการผ่าตัด

เมื่อ 1 มิ.ย. 67 พล.อ.ลอร์ด ออสติน รมว.กท.สหรัฐฯ แสดงวิสัยทัศน์ในการประชุม IISS SHANGRI-LA DIALOGUE ครั้งที่ 21 ณ ประเทศสิงคโปร์ กล่าวถึง การที่สหรัฐฯ มีระบบพันธมิตรที่ใหญ่ที่สุดใน

โลกและให้ความสำคัญต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้การกำหนดทิศทางในภูมิภาคนี้จะไปตามทิศทางสหรัฐฯ ได้ให้คำมั่นสัญญาตามยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของสหรัฐฯ ที่ผ่านมาสังคโปร์เป็นประเทศที่อยู่ท่ามกลางการแพร่ระบาดโควิด-19 การปกป้องจากการแพร่ระบาดและกลับมาเปิดประเทศอีกครั้งเป็นความท้าทายของทุกประเทศ การฟื้นตัวของภูมิภาคนับแต่นั้นมา ต้องอาศัยความมั่นคงและปลอดภัยร่วมกัน เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของภูมิภาค จะเห็นได้ว่า ที่ผ่านมาสหรัฐฯ และภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกนี้ได้กระชับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นและมุ่งสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่งขึ้น มีความยืดหยุ่น และมุ่งขีดความสามารถมากขึ้น ดังนั้น ความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก จึงเป็นพันธมิตรร่วมกันของพันธมิตรและประเทศแนวร่วม เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติที่ร่วมแบ่งปันกัน

เมื่อ 13 มิ.ย. 67 สหรัฐฯ และยูเครนลงนามในความตกลงด้านความมั่นคงระยะ 10 ปีในการประชุมผู้นำ G7 ที่อิตาลี ระหว่าง 13-15 มิ.ย. 67 เพื่อเป็นหลักประกันว่าสหรัฐฯ จะจัดหาความช่วยเหลือทางทหารที่หลากหลายให้กับยูเครน

เพื่อตอบโต้การโจมตีจากรัสเซีย รวมทั้งเป็นกรอบความร่วมมือระยะยาวในการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้กับกองทัพยูเครนโดยการสนับสนุนของสหรัฐฯ

บทสรุป สหรัฐฯ มีความพยายามอย่างเข้มข้นในการรักษาความเป็นมหาอำนาจหนึ่งเดียวในโลก ตามที่ระบุไว้อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐอเมริกา 2022 (National Security Strategy 2022) จะเห็นได้ว่า ห่วงที่ผ่านมาสหรัฐฯ มุ่งทำงานร่วมกับจีนเพื่อสร้างเสถียรภาพและการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามที่ผู้นำสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน โดยมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงและการติดต่อในทุกระดับ สนับสนุนการฟื้นฟูพลวัตการหารือร่วมในทุกด้าน และการปรึกษาหารือในประเด็นที่เป็นข้อห่วงกังวลทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญต่อพันธมิตรอย่างแน่นแฟ้น เพื่อกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือทวิภาคี ท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนต่าง ๆ ในขณะที่ ภายในประเทศสหรัฐฯ ได้มุ่งให้ความสำคัญในการยกระดับมาตรการความปลอดภัยเทคโนโลยี AI และการรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เพื่อรับมือกับพลวัตทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

อ้างอิง รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จาก https://www.nia.go.th/niaweb59/Default_TH_.asp

1.2 จีน

สรุปสถานการณ์จีน

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.ท.หญิง นิตยา งานไว

เมื่อวันอาทิตย์ที่ 2 มิ.ย. 67 การกล่าวสุนทรพจน์ของ พล.ร.อ. ตง จุน (Admiral Dong Jun) รมว.กท. จีนหัวข้อ “China’s Approach to Global Security” ในการประชุม IISS Shangri-La Dialogue จัดโดยสถาบันนานาชาติเพื่อการศึกษายุทธศาสตร์ (IISS) สิงคโปร์ สรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

พล.ร.อ. ตง จุน รมว.กท.จีน ได้กล่าวสุนทรพจน์ในหัวข้อ “China’s Approach to Global Security” ซึ่งเป็นการกล่าวต่อสาธารณะเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่ง รมว.กท. เมื่อ ค.ศ.66 ในการประชุม Shangri-La Dialogue ครั้งที่ 21 ที่จัดขึ้นที่สิงคโปร์ เมื่อวันอาทิตย์ที่ 2 มิ.ย. 67 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. การแก้ไขปัญหาภายในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกด้วยประเทศในภูมิภาค ไม่ควรจะมีการแทรกแซงจากภายนอก

รวมถึงความหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าแบบกลุ่มและหวังว่าประชาชนในภูมิภาคจะอยู่ในระเบียบโลกหลายขั้วได้อย่างเท่าเทียม มีอิสระในการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของตนเอง

“เราจะไม่ยอมให้ลัทธิความเป็นเจ้าและอำนาจการเมืองมาบ่อนทำลายผลประโยชน์ของประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เราจะไม่อนุญาตให้ใครก็ตามนำความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์หรือสงครามใด ๆ ไม่ว่าจะร้อนหรือเย็นมาสู่ภูมิภาคของเรา เราจะไม่อนุญาตให้ประเทศหรือกองกำลังใด ๆ สร้างความขัดแย้งและความวุ่นวายในภูมิภาคของเรา” พล.ร.อ. ตง จุน กล่าว

2. การขับเคลื่อนข้อริเริ่มการพัฒนาในระดับโลก (Global Development Initiative : GDI) ข้อริเริ่มด้านความมั่นคงระดับโลก (Global Security Initiative : GSI) และข้อริเริ่มด้านอารยธรรมระดับโลก (Global Civilization Initiative : GCI) ซึ่งเป็นข้อริเริ่มที่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง กำหนดขึ้นในการเป็นเครื่องมือในการรับมือกับ

ความท้าทายด้านความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นและเพื่อให้ผู้คนทั่วโลกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยกองทัพจีนพร้อมจะทำงานร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเพื่อดำเนินตามความคิดริเริ่มที่สำคัญเหล่านี้ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อมอบผลประโยชน์ให้กับประชากรในภูมิภาคของเรา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและแนวปฏิบัติด้านกลาโหมของจีน

3. คุณค่าของสันติภาพและความเป็นอันหนึ่งอันเดียว (Value Peace and Harmony) การดำเนินการของกองทัพจีนภายใต้ข้อริเริ่มเหล่านี้เพื่อดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดย พล.ร.อ. ตง จุน ได้กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า

- นับตั้งแต่เริ่มการปฏิรูปและเปิดประเทศ เช่น จีนได้ลดจำนวนบุคลากรทางทหารลงกว่า 4 ล้านคน นี่เป็นก้าวที่มั่นคง ซึ่งถือเป็นเกียรติแก่ความมุ่งมั่นของเราที่จะไม่แสวงหาอำนาจหรือการขยายอิทธิพลในภูมิภาค

- นโยบายนิวเคลียร์ของจีนมีความมั่นคงสูง สม่าเสมอ และคาดการณ์ได้ จีนยึดถือนโยบายที่จะไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ครั้งแรกไม่ว่าในเวลาใดและภายใต้สถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม และไม่ใช้หรือขู่ว่าจะใช้อาวุธนิวเคลียร์ต่อรัฐที่ไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์หรือ เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์โดยไม่มีเงื่อนไข

- จีนยินดีที่จะเป็นผู้นำในการลงนามพิธีสารในสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asia Nuclear Weapon-Free Zone : SEANWFZ) และพร้อมที่จะสนับสนุนการระงับข้อพิพาทผ่านการพูดคุยและการปรึกษาหารือ

- ประเด็นทะเลจีนใต้ จีนมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกับประเทศในอาเซียน เพื่อดำเนินการตามปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ (Declaration of the Conduct of Parties in the South China Sea - DOC) เร่งรัดการเจรจาจัดทำประมวลการปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea: COC) ในทะเลจีนใต้

4. มุ่งมั่นที่จะดำเนินการรักษาความมั่นคงร่วมกัน (Committed to Pursuing Common Security) จีนยึดมั่นในวิสัยทัศน์ด้านความมั่นคงร่วมกัน ครอบคลุม ให้ความร่วมมือ และยั่งยืน และเห็นว่าประเทศต่าง ๆ มีความท้าทายด้านความมั่นคงที่แตกต่างกัน ทำให้มีความสนใจและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีวิธีแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนแตกต่างกัน สิ่งที่ต้องการ

ในภูมิภาค คือ ความเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกัน แต่การแสวงหาการเผชิญหน้าแบบกลุ่มเป็นปัจจัยที่เพิ่มความตึงเครียดและกระตุ้นให้เกิดสงครามและความขัดแย้งได้ โดยจีนได้มีความพยายามแก้ไขปัญหความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโลก ดังนี้

- **วิกฤตยูเครน** จีนได้ส่งเสริมการเจรจาสันติภาพด้วยทัศนคติที่มีความรับผิดชอบ เห็นได้จากการที่จีนไม่เคยจัดหาอาวุธให้กับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จีนยืนหยัดสนับสนุนให้เกิดสันติภาพและการพูดคุยมาโดยตลอด

- **ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอล** จีนยึดมั่นในจุดยืนที่ยุติธรรมและเป็นกลาง และทำงานร่วมกับประชาคมระหว่างประเทศเพื่อผลักดันให้เกิดการหยุดยิง รวมถึงสถานการณ์ในอื่น ๆ เช่น คาบสมุทรเกาหลี อัฟกานิสถาน และเมียนมา โดยจีนได้พยายามแสวงหาข้อตกลงทางการเมืองในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์

5. **มุ่งมั่นต่อความเท่าเทียมกันและการเคารพซึ่งกันและกัน (Committed to Equality and Mutual Respect)** จีนหวังว่าทุกประเทศจะเท่าเทียมกัน และกองทัพของประเทศจะเท่าเทียมกัน โดยไม่ต้องคำนึงถึงขนาดและความแข็งแกร่งของกองทัพ ประเทศและกองทัพควรปฏิบัติด้วยความสุจริตใจและปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน

6. **มุ่งมั่นที่จะเปิดกว้างและครอบคลุม (Committed to Openness and Inclusiveness)** กองทัพจีนยึดถือความเปิดกว้างและความร่วมมือ เห็นได้จากกองทัพจีนมีการแลกเปลี่ยนทางการทหารกับกว่า 150 ประเทศ และมุ่งมั่นที่จะแสวงหาผลประโยชน์และความก้าวหน้าร่วมกัน

7. **ความสัมพันธ์ระหว่างจีน-สหรัฐฯ** สำหรับความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างจีนกับสหรัฐฯ จุดยืนของจีนมีความสม่ำเสมอและชัดเจน โดย

- จีนเปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือกับกองทัพสหรัฐฯ แต่สิ่งเหล่านี้ต้องใช้ความพยายามจากทั้งสองฝ่าย ซึ่งกองทัพทั้งสองประเทศมีความแตกต่างกันจึงมีความต้องการสื่อสารที่มากขึ้น

- การพัฒนาที่แตกต่างกัน แต่เราไม่ควรเผชิญหน้ากัน กองทัพจีนและสหรัฐฯ ควรให้ความสำคัญกับสันติภาพ รักษาเสถียรภาพ กระทำการโดยสุจริต และค้นหาริธีที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกัน

8. **ความร่วมมือด้านความมั่นคงพหุภาคี**
- จีนเรียกร้องให้มีการรวมกลุ่มเพื่อสันติภาพ และต่อต้านการสร้างพันธมิตรทางทหารแต่เพียงผู้เดียว ผ่านการรวมกลุ่มพหุภาคีกลุ่มเล็กซึ่งมุ่งเป้าไปที่ประเทศอื่นไม่สามารถทำให้ภูมิภาคของเรามั่นคงยิ่งขึ้นได้ และทำให้เกิดความตึงเครียดมากขึ้น

- กองทัพจีนจะใช้แนวทางที่เปิดกว้างมากขึ้นและทำงานร่วมกับกองทัพในประเทศในภูมิภาค เพื่อสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความเท่าเทียมกัน ความไว้วางใจซึ่งกันและกันและความร่วมมือแบบได้ประโยชน์กับทุกฝ่าย (Win-win Cooperation)

9. **มุ่งมั่นที่จะปกป้องผลประโยชน์หลักของจีน (Committed**

to Safeguarding our Core Interests) ผลประโยชน์หลักของจีนนั้นศักดิ์สิทธิ์และไม้อาจละเมิดได้ การปกป้องอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของประเทศจีนเป็นภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของกองทัพจีน ดังนั้นได้หวั่นถือเป็นผลประโยชน์หลักของจีน ดังนั้นหลักการจีนเดียวที่มีมาอย่างยาวนาน จึงเป็นบรรทัดฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลในการควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บทวิเคราะห์

1. จีนมีความพยายามแสดงบทบาทว่าจีนสามารถเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคได้ พร้อมกับกระตุ้นประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกให้แก้ไขปัญหภายในภูมิภาคด้วยตัวเอง และไม่ควรให้ประเทศมหาอำนาจใด ๆ เข้ามาแทรกแซง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าจีนกำลังดำเนินการส่งสัญญาณถึงการเข้ามาขยายอิทธิพลของมหาอำนาจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เช่น สหรัฐฯ และพันธมิตร เป็นต้น

2. กองทัพจีนมุ่งมั่นจะขับเคลื่อนข้อริเริ่มทั้ง GDI, GSI และ CGI ซึ่งถือเป็นนโยบายการต่างประเทศที่เกิดขึ้นในยุคของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ในการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในสมัยที่ 3 ร่วมกับ BRI อาจกล่าวได้ว่าการขับเคลื่อนข้อริเริ่มระดับโลกที่จีนได้จัดตั้งขึ้นทั้ง BRI, GDI, GSI และ CGI นั้น เป็นความพยายามของจีนที่จะก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการสร้างสถาปัตยกรรมด้านความมั่นคงระดับโลกแบบใหม่ โดยการนำเสนอทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับประเทศต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงทั่วโลกที่ผันผวนเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน

3. จีนแสดงบทบาทนำและบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เช่น วิกฤตยูเครน ความขัดแย้งระหว่างปาเลสไตน์กับอิสราเอล คาบสมุทรเกาหลี อัฟกานิสถาน และเมียนมา พร้อมทั้งจะมีบทบาทมากขึ้นในองค์กรระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

4. จีนแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของกองทัพจีนและสหรัฐฯ พร้อมทั้งแสวงหาแนวทางที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติของทั้งสองชาติ เนื่องจากความสัมพันธ์ของทั้งสองชาติส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของโลก

5. ประเด็นได้หวั่น จีนจะมุ่งมั่นในการรวมชาติอย่างสันติ และกองทัพจีนจะมีบทบาทสำคัญในการรวมชาติ พร้อมทั้งจะดำเนินการกับกลุ่มแบ่งแยกดินแดนและประเทศต่าง ๆ ที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือได้หวั่นตีมา

Dong Jun. (2024). China's Approach to Global Security. <https://www.iiss.org/globalassets/media-library---content--migration/files/shangri-la-dialogue/2024/transcripts/final/p5/admiral-dong-jun-minister-of-national-defense-china--as-delivered.pdf>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ ภกศ.ศยศ.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5716 E-mail: rsdssc2559@gmail.com

2. รัสเซีย-ยูเครน

สถานการณ์ภายในประเทศรัสเซีย

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ ร.ต.หญิง ปาณิสรา เทียนอ่อน ร.น.

โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและยูเครน มีประเด็นสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันชาติตะวันตกโดยเฉพาะในยุโรป ได้พยายามผลักดันนโยบายในการคว่ำบาตรรัสเซียหลายประการ รวมถึงการสนับสนุนอาวุธยุทธโธปกรณ์ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งโดยตรงระหว่าง NATO กับ รัสเซีย ตลอดจนแนวความคิดการส่งกำลังทหารเข้าไปในยูเครน และการอนุมัติให้ยูเครนใช้อาวุธพิสัยไกลโจมตีดินแดนรัสเซีย ซึ่งผลพวงจากปัจจัยเหล่านี้อาจ

ทำให้รัสเซียเข้าสู่ความขัดแย้งโดยตรงกับ NATO ได้

ประเทศยุโรปแทบทั้งหมดยินยอมให้ยูเครนใช้อาวุธของตนเองโจมตีเป้าหมายในดินแดนรัสเซียได้ โดยหลายประเทศกำหนดเงื่อนไขข้อจำกัดการใช้งานโดยให้สามารถโจมตีเป้าหมายในดินแดนรัสเซีย เพื่อหยุดยั้งการรุกของกองทัพรัสเซียในภูมิภาคคาร์คอฟเท่านั้น ขณะเดียวกัน บรรดาผู้นำกลุ่ม G7 เตรียมเรียกร้องให้จีนหยุดสนับสนุนรัสเซียในการทำสงครามกับยูเครน โดยบรรดาชาติพันธมิตรของยูเครนต่างประณามจีนว่าให้ความช่วยเหลือแก่รัสเซีย ด้วยการจัดหาเทคโนโลยีและชิ้นส่วนต่าง ๆ ในการผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์ของรัสเซีย นอกจากนี้ G7 ยังสกัดไม่ให้สินค้าดังกล่าวผ่านประเทศที่สามอย่างจีน ตุรกี หรือเครือข่ายคนกลางต่าง ๆ เพื่อส่งไปยังรัสเซียได้

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามหาอำนาจ และตะวันตกไม่ได้ให้การยอมรับว่าแหลมไครเมียว่าเป็นดินแดนของรัสเซีย ยูเครนจึงใช้ปืนอาวุธ ATACMS ทำการโจมตีแหลมไครเมียอย่างต่อเนื่อง แหลมไครเมียนั้นถือเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญของรัสเซียทั้งโครงสร้างพื้นฐานของประเทศรัสเซียและโครงสร้างพื้นฐานทางการทหาร หากยูเครนสามารถโจมตีไครเมียได้สำเร็จด้วยอาวุธของตะวันตกก็อาจจะเป็นชนวนเหตุของการยกระดับความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย ยูเครนให้กลายเป็นความขัดแย้งระหว่างรัสเซียและชาติตะวันตกโดยตรงอีกเช่นกัน

ผู้นำรัสเซียให้ความสำคัญประเด็นเศรษฐกิจและพลังงานในห้วงเดือนจีนระหว่าง 16-17 พ.ค.67 เนื่องจากจีนเป็นคู่ค้าที่สำคัญของรัสเซียตั้งแต่ปี 2553 และรัสเซียกลายเป็นคู่ค้าอันดับที่ 4 ของจีน เมื่อ 2567 ส่วนด้านพลังงานคาดว่าจะหารือข้อริเริ่มใหม่ ๆ พร้อมผลักดันความร่วมมือทวิภาคีที่มีอยู่ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งนี้ เมื่อปี 2566 รัสเซียส่งออกพลังงานไปจีนเพิ่มขึ้น อาทิ น้ำมันประมาณ 101,600 ล้านตัน ก๊าซธรรมชาติ 22,700 ล้านลูกบาศก์เมตร และก๊าซธรรมชาติเหลว 9.4 ล้านตัน ขณะที่ความตกลงการขนส่งน้ำมันจากรัสเซียไปจีนผ่านคาซัคสถานได้ขยายเวลาเป็น 10 ปี ส่วนโครงการท่อก๊าซ Power of Siberia ของรัสเซียกับจีนมีความก้าวหน้าและคาดว่าจะสามารถเพิ่มกำลังการผลิตถึง 38,000 ล้านลูกบาศก์เมตร ภายในปี 2568

รัสเซียจัดประชุมเศรษฐกิจนานาชาติเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St. Petersburg Economic Forum - SPIEF) ครั้งที่ 27 ระหว่าง 5-8 มิ.ย.67 ที่นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ภายใต้แนวคิดหลัก “รากฐานของโลกหลายขั้วอำนาจ - สร้างพื้นที่ใหม่เพื่อการเติบโต” การประชุมนี้เป็นเวทีชั้นนำสำหรับอภิปรายประเด็นการพัฒนาระหว่างประเทศ แลกเปลี่ยนความเห็น และสร้างความร่วมมือระหว่างกัน ประกอบด้วยการเจรจาทางธุรกิจในรูปแบบของ EAEU-ASEAN รัสเซีย-แอฟริกา รัสเซีย-ลาตินอเมริกา รัสเซีย-จีน รัสเซีย-แอฟริกาใต้ และการประชุมทวิภาคีอื่น ๆ ซึ่งหลายประเทศให้ความสนใจที่จะขยายความร่วมมือกับรัสเซียมากขึ้น การประชุมครั้งนี้จะมีผู้แทนจาก 136 ประเทศเข้าร่วม อาทิ อาเซอร์ไบจาน บราซิล เวเนซุเอลา อินเดีย คาซัคสถาน และจีน เป็นต้น และผู้นำประเทศเข้าร่วมด้วยตนเอง ได้แก่ ประธานาธิบดี Emmerson Mnangagwa ของซิมบับเว ประธานาธิบดี Luis Arce ของโบลิเวีย และประธานาธิบดี Milorad Dodik ของสาธารณรัฐเซิร์บสกา

เมื่อวันที่ 10-11 มิ.ย.67 การประชุมกลุ่มกลุ่ม BRICS ระดับ **รมว.กต.** ณ เมือง Nizhny Novgorod โดยมีนายเซียร์เกย์ ลาฟรอฟ รมว.กต.รัสเซีย เป็นประธานจัดฯ และผู้แทนจากจากประเทศสมาชิก 10 ประเทศ รวมทั้งผู้แทนจากประเทศพันธมิตรของกลุ่ม BRICS เข้าร่วมหารือเกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การปรับปรุงธรรมาภิบาลโลกที่เน้นการเสริมสร้างบทบาทของประเทศกำลังพัฒนา การแก้ไขข้อขัดแย้ง รวมถึงสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อการมีบทบาทนำในกรอบพหุภาคีต่าง ๆ ทั้งนี้ การประชุมครั้งนี้เป็นการประชุมระดับ รมว.กต.ครั้งแรกนับตั้งแต่กลุ่ม BRICS รับสมาชิกเพิ่มเมื่อปี 2566 ทำให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 10 ประเทศ ได้แก่ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน แอฟริกาใต้ อียิปต์ อิหร่าน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ซาอุดีอาระเบีย และเอริโอเปีย

บทสรุป

จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัสเซีย-ยูเครนที่ดำเนินมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 2 ปี ประกอบกับตัวแสดงของชาติมหาอำนาจต่าง ๆ มาให้การสนับสนุนทั้งรัสเซียและยูเครน อาจแสดงให้เห็นว่ายังไม่มีแนวโน้มว่าจะจบลงและอาจยกระดับความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยยูเครนอาจต้องเผชิญกับความสูญเสียที่มากกว่ารัสเซีย ในขณะเดียวกัน รัสเซียยังคงสามารถยืนหยัดท่ามกลางการคว่ำบาตรรัสเซีย แม้อาจถูกโดดเดี่ยวจากประเทศในแทบยุโรปให้เผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะรัสเซียเป็นเจ้าของพลังงานและทรัพยากรที่เป็นที่ต้องการของประชาคมโลก ประกอบกับรัสเซียมีพันธมิตรใหม่ที่น่าเชื่อถือเพิ่มขึ้นตลอดเวลาผ่านองค์กรความร่วมมือในระดับต่าง ๆ นอกจากนี้ ตัวแปรของความขัดแย้งที่น่าสนใจ คือ แรงสนับสนุนจากชาติพันธมิตรของยูเครนจะคงดำเนินต่อไปหรือไม่ หากยูเครนไม่สามารถรุกคืบการปฏิบัติการทางทหารได้สำเร็จ อาจทำให้ชาติพันธมิตรตัดสินใจยุติการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์และงบประมาณให้กับยูเครน ซึ่งอาจทำให้ยูเครนอาจจำเป็นต้องเลือกหรือถูกผลักดันให้เข้าสู่กระบวนการเจรจาเพื่อระงับข้อพิพาทแทน

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สพท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3. เอเชียใต้-ตะวันออกกลาง-แอฟริกา

3.1 เอเชียใต้

สรุปสถานการณ์เอเชียใต้

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปณณภา โชติชินเชาว์

การเลือกตั้งอินเดีย ประเทศประชาธิปไตยขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และมีประชากรมากที่สุดในโลกกว่า 1.4 พันล้านคน เปิดฉากการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2567 – 1 มิถุนายน พ.ศ.2567 โดยมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากถึง 968 ล้านคน แบ่งเป็นชาย 497 ล้านคน และหญิง 471 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้ 18 ล้านคน เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งเป็นครั้งแรก จึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการเลือกตั้งครั้งใหญ่ที่สุดในโลก

ทุกๆ 5 ปี อินเดียจะจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือในชื่อท้องถิ่นว่าการเลือกตั้ง ‘โลกสภา’ (Lok Sabha) การเลือกตั้งครั้งนี้สามารถเรียกได้ว่าเป็นการเลือกตั้งครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์โลก โดยมีผู้มีสิทธิลงคะแนนทั้งหมดถึง 968 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งในปี 2019 ราว 150 ล้านคน ซึ่งมากกว่าจำนวนประชากรของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และรัสเซียรวมกัน

ทั้งนี้ อินเดียยังเป็นไม่กี่ประเทศบนโลกที่เปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งใหม่จากแต่เดิมที่อินเดียใช้การเลือกตั้งผ่านบัตรเลือกตั้งนับตั้งแต่ก่อตั้งสาธารณรัฐ จนกระทั่งช่วงต้นทศวรรษที่ 1990 คณะกรรมการการเลือกตั้งร่วมกับศาลสูงสุดของอินเดียได้มีการเปลี่ยนระบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งใหม่มาเป็นการใช้เครื่องลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Voting Machines: EVMs) ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นโดยรัฐวิสาหกิจของอินเดียนับตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1970 ทั้งนี้จุดประสงค์สำคัญของการเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการเลือกตั้งในหลายครั้งก่อนหน้านี้ ที่เผชิญกับปัญหาการทุจริตบัตรเลือกตั้ง เช่นเกิดปัญหาบัตรเลือกตั้งเกินจำนวนผู้มาใช้สิทธิ หรือเกิดการปลอมแปลงคะแนน ฉะนั้น การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ในการเลือกตั้งจึงมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแก้ไขปัญหา ในขณะเดียวกันยังช่วยย่นระยะเวลาในการนับคะแนนหลังการเลือกตั้งด้วย

แนวทางการเลือกตั้งล่าสุดจะแบ่งเป็น 6 สัปดาห์

การเลือกตั้งในปีนี้เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งของอินเดียแบ่งการเลือกตั้งออกเป็นทั้งสิ้น 7 ระยะด้วยกัน โดยการเลือกตั้งในระยะที่ 1 จะจัดขึ้นในวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2567, ระยะที่ 2 ในวันที่ 26 เมษายน

พ.ศ.2567, ระยะที่ 3 ในวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2567, ระยะที่ 4 ในวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ.2567, ระยะที่ 5 ในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2567, ระยะที่ 6 ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ.2567 และระยะที่ 7 ในวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2567

โดยการเลือกตั้งของอินเดียครั้งนี้ยังถือเป็นหนึ่งในการเลือกตั้งที่แพงที่สุดของโลก ซึ่งใช้งบประมาณจัดการเลือกตั้งสูงถึง 1.2 ล้านล้านบาท หรือกว่า 5.2 แสนล้านบาท นอกเหนือจากการลงคะแนนเลือก สส. ในบางรัฐ เช่น รัฐอานธรประเทศ, อรณาจัลประเทศ, โอริสสา และสิกขิม ก็จะมีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐไปพร้อมกันด้วย

คู่แข่งทางการเมือง

อินเดียภายใต้การนำของโมดีตลอดทศวรรษที่ผ่านมา (2014-2024) ความสำเร็จในการบริหารประเทศ ทั้งการพัฒนาสวัสดิการและการปฏิรูปสังคมที่เห็นผลชัดเจนต่อคุณภาพชีวิตประชาชน ส่งผลให้โพลสำรวจความนิยมล่าสุดยังเป็นโมดีและพรรคบีเจพีที่ถูกคาดหวังว่าจะคว้าชัยชนะและอยู่ในอำนาจต่อไปอีก 5 ปี พรรคบีเจพีและพรรคพันธมิตรตั้งเป้าจะคว้าที่นั่ง สส. ให้ได้มากกว่า 400 ที่นั่ง ซึ่งจะทำให้มีคะแนนเสียงในสภามากพอที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญ สำหรับคู่แข่งหลักของพรรคอินเดียเนชันแนลคองเกรส (Indian National Congress) หรือเรียกย่อๆ ว่าพรรคคองเกรส ภายใต้การนำของ ราहुล คานธี บุตรชายอดีตนายกรัฐมนตรี ราจีฟ คานธี โดยทางพรรคคองเกรสยังมีการจับมือกับพรรคฝ่ายค้านอื่นๆ และพรรคสำคัญในภูมิภาคต่างๆ ทั้งหมดกว่า 20 พรรค รวมกันเป็นพันธมิตรทางการเมืองภายใต้ชื่อ Indian National Developmental Inclusive Alliance (INDIA)

ผลการเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งทำให้พันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติ (National Democratic Alliance-NDA) ที่มีพรรคภารตียะ ชนะตะ (Bharatiya Janata Party-BJP) เป็นแกนนำได้ได้ที่นั่งในสภาเพียง 240 ที่นั่ง ซึ่งไม่ถึงครึ่งหนึ่งของเก้าอี้ในสภาทั้งหมด 543 ที่นั่ง ต่างจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าเมื่อปี 2019 ที่พรรค BJP ครองเสียงข้างมากเด็ดขาดถึง 303 ที่นั่ง ซึ่งผลการเลือกตั้งในครั้งนี้ ทำให้พรรค BJP ต้องจัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคอื่นๆ ในกลุ่มพันธมิตรประชาธิปไตยแห่งชาติ (NDA) เป็นครั้งแรก ด้วยจำนวน สส.ทั้งหมด 292 ที่นั่ง ในขณะที่กลุ่มพันธมิตรฝ่ายค้าน หรือกลุ่มพันธมิตรเพื่อการพัฒนาแห่งชาติอินเดีย (INDIA) นำโดยพรรคคองเกรสแห่งชาติอินเดีย มีเก้าอี้สส.ในสภาจำนวน 234 ที่นั่ง ซึ่งถือเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับรัฐบาลมากที่สุด

ดังนั้นการเมืองอินเดียต่อจากนี้จะเป็นความท้าทายของนเรนทรา โมดี อย่างยิ่ง ที่จะต้องดำเนินการเร่งพัฒนาประเทศให้ก้าวมาสู่จุดสูงสุดเพื่อสร้างความพอใจให้แก่ประชากรภายในประเทศ และที่สำคัญเพื่อเป็นการเรียกเสียงคะแนนคืนจากประชาชนให้การเลือกตั้งสมัยหน้าเขาจะได้ดำรงตำแหน่งอยู่ ทั้งนี้สิ่งที่น่าติดตามคือการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นด้านที่นเรนทรา โมดี มีความถนัดและสนใจที่จะพัฒนาให้อินเดียก้าวสู่ประเทศที่มีอำนาจในเอเชีย

ที่มา :

<https://www.the101.world/can-modi-seek-a-third-term/>
<https://www.the101.world/india-election-2024/>
<https://www.nia.go.th/news/page/detail/7504/>
<https://www.nia.go.th/news/page/detail/7535/>
<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2791013>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศย.สพท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

3.2 ตะวันออกกลาง

สรุปสถานการณ์ตะวันออกกลาง

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ น.ส.ปณณภา โชติชินเชาว์

สถานการณ์ตะวันออกกลาง

เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ.2566 เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งขึ้นในภูมิภาคตะวันออกกลางซึ่งสร้างความเสียหายและการสูญเสียเป็นจำนวนมาก โดยเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและกลุ่มฮามาสและการสู้รบของทั้งสองฝ่ายก็เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและยังไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงหรือหาข้อตกลงร่วมกันได้ แม้ว่าศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (ICJ) จะประกาศ ให้อิสราเอลหยุดปฏิบัติการทางทหารในเมืองราฟาห์ทันที อิสราเอลยืนยันกรานที่จะขุดรากลอนโค่นกลุ่มฮามาสต่อไป

นอกจากนี้อิสราเอลยังได้โจมตีสถานกงสุลของอิหร่านในกรุงดามัสกัสทำให้อิหร่านตอบโต้อิสราเอลด้วยการยิงขีปนาวุธเป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นไม่นาน เกิดเหตุการณ์ความสูญเสียครั้งใหญ่จากเหตุการณ์เฮลิคอปเตอร์ของประธานาธิบดีอิบราฮิม ไรซี ของอิหร่าน ตกเมื่อวันอาทิตย์ที่ 19 พ.ค. 67 โดยรายงานสอบสวนเบื้องต้นยังมิได้สรุปสาเหตุ แต่ระบุว่าสภาพภูมิประเทศที่สลับซับซ้อน บวกกับหมอกกลางจัดและอุณหภูมิต่ำ จากการตรวจสอบซากเฮลิคอปเตอร์ไม่พบรอยกระสุนหรือร่องรอยถูกโจมตีใด ๆ

โดยในช่วงต้นเดือนมิถุนายน พ.ศ.2567 มีการเจรจาเสนอข้อตกลงการหยุดยิงโดยมีตัวกลางของการเจรจาได้แก่ สหรัฐฯ อียิปต์และกาตาร์ ข้อเสนอล่าสุดอิสราเอลได้เสนอมาร 3 ขั้นตอน ดังนี้ (1) หยุดยิงนาน 6 สัปดาห์เพื่อนำไปสู่การหยุดยิงถาวรในที่สุด ระยะเวลาหยุดยิง 6 เดือน

สามารถยืดเวลาออกไปได้ ถ้าหากการเจรจายาละเลียดแผนหยุดยิงนานเกินกว่า 6 สัปดาห์, (2) อิสราเอลถอนกำลังทหารทั้งหมดออกจากฉนวนกาซา และ (3) ฮามาสปล่อยตัวประกันที่เหลือทั้งหมดในกาซาราว 120 คนรวมถึงร่างตัวประกันที่เสียชีวิต แลกกับอิสราเอลปล่อยนักโทษปาเลสไตน์จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับจำนวน ซึ่งเมื่อฮามาสได้นำข้อเสนอดังกล่าวไปพิจารณาจึงมีการเสนอแก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่ยังไม่ได้เปิดเผยถึงรายละเอียดของการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตามแม้สถานการณ์ยังคงคลุ้มคลั่งประเทศตัวกลางของการเจรจายังคงยืนยันดำเนินการเจรจาต่อไป

ล่าสุดเบนจามิน เนทันยาฮู นายกรัฐมนตรีอิสราเอล ตัดสินใจยุบคณะรัฐมนตรีสงคราม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางการทำงานสงครามอิสราเอล-ฮามาสในฉนวนกาซา การตัดสินใจดังกล่าวของผู้นำอิสราเอลมีขึ้นเพียงหนึ่งสัปดาห์หลังจาก เบนนี แจนต์ซ์ ผู้นำฝ่ายค้านคนสำคัญถอนตัวจากคณะรัฐมนตรีสงคราม

การวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์

ฉากทัศน์ที่ 1 การเจรจาหยุดยิงสำเร็จ:

จากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ฮามาส ที่ทำสงครามยืดเยื้อกันมาเป็นระยะเวลากว่า 8 เดือน ซึ่งทำให้มีจำนวนพลเรือนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ประชาคมโลกต่างให้ความสนใจและเร่งผลักดันให้การเจรจาหยุดยิงสำเร็จโดยไว อีกทั้งในพื้นที่ของสงครามกำลังกลายเป็นพื้นที่ “หายนะทางมนุษยธรรม” ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้อิสราเอล-ฮามาสถูกกดดันจากนานาชาติและประเทศตัวกลางของการเจรจา เพื่อให้ปัญหาคลี่คลายโดยไวเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและพื้นที่พื้นที่ที่กลายเป็นสนามของการทำสงคราม

ฉากทัศน์ที่ 2 การเจรจาหยุดยิงไม่สำเร็จ:

แผนหยุดยิงในฉนวนกาซา 3 ขั้นตอน ยังไม่มีความคืบหน้าในการบรรลุข้อตกลงหยุดยิง-ปล่อยตัวประกัน เนื่องจากข้อตกลง 3 ขั้นตอน

ที่อิสราเอลได้เสนอมานั้นฮามาสได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่ยังไม่ได้เปิดเผยออกมาอย่างแน่ชัดถึงรายละเอียด ซึ่งการที่ยังไม่เปิดเผยรายละเอียดการแก้ไขข้อมูลนั้น

อาจเป็นเพราะเกรงว่าอิสราเอลจะไม่ยอมและยกเลิกการเจรจาในข้อตกลงหยุดยิงดังกล่าว และทำให้สถานการณ์เลวร้ายมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามตลอดการทำสงครามจุดยืนของอิสราเอลและฮามาสแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เป็นไปได้ว่าข้อเสนอที่ฮามาสแก้ไขมาอาจจะยังไม่เป็นที่ยอมรับของ

อิสราเอลและสถานการณ์ยังคงยืดเยื้อต่อไป อีกทั้งการสั่งยุบคณะรัฐมนตรีสงครามอิสราเอลในครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อทิศทางการทำสงครามอิสราเอล-ฮามาสในฉนวนกาซาซึ่งต้องติดตามการต่อไป

ที่มา :

<https://www.tnnthailand.com/news/world/>

<https://thestandard.co/netanyahu-disbands-war-cabinet/>

<https://www.nia.go.th/news/category/1/>

ข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อ กศย.ศศย.สปท.

โทรศัพท์ 0 2275 5715 E-mail: research.ssc@gmail.com

4. หมู่เกาะแปซิฟิก

สรุปสถานการณ์ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ

ร.ท.หญิง ภริณชญา อุไรรัตน์

สถานการณ์ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ด้านความมั่นคงภายในประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในช่วงเดือน เม.ย. – มิ.ย. 67 มีประเด็นความเคลื่อนไหวสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ออสเตรเลีย

เมื่อ 8 เม.ย. 67 การจัดหาเรือดำน้ำของสหรัฐฯ มาทดแทนในระหว่างที่กำลังรอการต่อเรือรุ่นใหม่ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะจัดซื้อเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ชั้น “เวอร์จิเนีย” โดยจะเริ่มต้น 3 ลำและส่งมอบในปี พ.ศ. 2575 ปี 2578 และปี 2580 ตามลำดับ และจะสั่งซื้อเพิ่ม

อีก 2 ลำ ในกรณีที่โครงการเรือดำน้ำออกัสเกิดความล่าช้า ในจำนวนเรือดำน้ำทั้ง 5 ลำนี้ อาจมีทั้งเรือมือหนึ่งและเรือมือสองปะปนกัน จึงนำไปสู่ประเด็นที่ว่าภายในร่างกฎหมายความมั่นคงออกัส ที่ผ่านการลงมติในสภาองเกรสเมื่อเดือน ธ.ค. 66 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า “สหรัฐฯ ไม่สามารถขายเรือดำน้ำให้แก่

ออสเตรเลียได้ จนกว่าประธานาธิบดีสหรัฐฯ จะให้การรับรองว่า การซื้อขายดังกล่าว จะไม่ส่งผลกระทบต่อความจำเป็นของกองทัพเรือสหรัฐฯ” หรือตีความได้ว่า สหรัฐฯ จะไม่ขายเรือดำน้ำชั้นเวอร์จิเนียให้แก่ออสเตรเลีย จนกว่ากองทัพเรือสหรัฐฯ จะมีเรือดำน้ำในปริมาณที่เพียงพอ

ด้วยเหตุนี้ การที่ออสเตรเลียจะได้เรือดำน้ำมาครอบครองนั้น สหรัฐฯ จะต้องขยายกำลังการผลิตให้ได้ตามที่กล่าวมา รวมถึงการที่สหรัฐฯ จะไม่ปรับเปลี่ยนจำนวนเรือดำน้ำที่สหรัฐฯ จำเป็นต้องมีในประจำการ” เพื่อรับมือกับภัยคุกคามทางความมั่นคงจากจีน จึงสรุปได้ว่า การซื้อเรือดำน้ำชั้นเวอร์จิเนียมาประจำการในกองทัพเรือออสเตรเลียนั้น จะขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมสหรัฐฯ ความต้องการของกองทัพสหรัฐฯ และการเมืองของรัฐบาลสหรัฐฯ ซึ่งสหรัฐฯ มีแผนอาจจะนำเรือดำน้ำสหรัฐฯ ไปประจำการที่ฐานทัพเรือเมืองเพิร์ธ ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกของออสเตรเลีย ซึ่งจะเป็นฐานทัพเรือที่ออสเตรเลียต้องสร้างหรืออาจต้องจ่ายเงินให้กับสหรัฐฯ เพิ่มเติม เพื่อคุ้มครองและปกป้องตนเอง ในขณะที่ เรือดำน้ำชั้นเวอร์จิเนียของสหรัฐฯ จะไม่ถึงมือออสเตรเลีย และการต่อเรือดำน้ำชั้นออกัสจะต้องล่าช้าอย่างแน่นอน ซึ่งนั่นหมายความว่า ศักยภาพในการป้องกันตัวเองทางทะเลของออสเตรเลียจะมีช่องว่างนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2573 เป็นต้นไป

เมื่อ 3 พ.ค. 67 สหรัฐฯ มุ่งกระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับพันธมิตรในอินโด-แปซิฟิก พล.อ.ลอยด์ ออสติน รมว.กท.สหรัฐฯ ย้ำถึงความมุ่งมั่นของสหรัฐฯ ที่จะกระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับพันธมิตรหลักในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในการประชุม รมว.กท. 4 ฝ่าย กับออสเตรเลีย ญี่ปุ่น และฟิลิปปินส์ ที่ฮาวาย ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่ทั้ง 4 ประเทศจะขยายความร่วมมือระหว่างกองทัพหลังจากประชุม

กันครั้งแรกที่สิงคโปร์เมื่อปี 2566 และช่วยส่งเสริมวิสัยทัศน์ร่วมกันของประเทศประชาธิปไตยทั้ง 4 เพื่อสร้างภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เสรีและเปิดกว้าง โดย รมว.กท.สหรัฐฯ ระบุถึงกิจกรรมความร่วมมือทางทะเลในเขตเศรษฐกิจพิเศษของฟิลิปปินส์เมื่อ เม.ย. 67 ว่าเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการทำงานและความมุ่งมั่นร่วมกันต่อกฎหมายระหว่างประเทศในทะเลจีนใต้ รมว.กท. ทั้ง 4 ประเทศ ยังหารือกันถึงสถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคปัจจุบัน รวมทั้งแนวคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่จะส่งเสริมให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

สหรัฐฯ มุ่งกระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับพันธมิตรในอินโด-แปซิฟิกให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

นิวซีแลนด์

เมื่อ 19 เม.ย. 67 อาเซียนและนิวซีแลนด์จะยกระดับเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้านจากการประชุม จนท.อาวุโสอาเซียน-นิวซีแลนด์ (ASEAN-New Zealand Dialogue) ครั้งที่ 31 เมื่อวันที่ 18-19 เม.ย.67 ที่กรุงเวลลิงตัน นิวซีแลนด์ โดยมีนิวซีแลนด์เป็นประธานร่วมกับบรูไน ในฐานะผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-นิวซีแลนด์ โดยหารือแนวทางผลักดันความร่วมมือภายใต้ความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ โดยนิวซีแลนด์ประสงค์สถาปนาความเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์อย่างรอบด้าน (Comprehensive Strategic Partnership-CPS) ในโอกาสครบรอบ 50 ปีความสัมพันธ์ในปี 2568 นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายหารือประเด็นการส่งเสริมเสถียรภาพ ความมั่นคง การค้า การลงทุน ความร่วมมือระดับประชาชน และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนประเด็นที่เป็นข้อกังวลร่วมกัน อาทิ ข้อพิพาททะเลจีนใต้ สถานการณ์ในเมียนมา และความตึงเครียดในภูมิภาคตะวันออกกลาง

หมู่เกาะโซโลมอน

เมื่อวันที่ 17 เม.ย. 2567 ชาวหมู่เกาะโซโลมอนใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งแห่งชาติ หลังจากหมู่เกาะโซโลมอนตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไต้หวัน แล้วหันไปสนับสนุนจีนแทน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เนื่องจากหมู่เกาะโซโลมอนตั้งอยู่บนเส้นทางเดินทะเลสายสำคัญหลายสายระหว่างสหรัฐฯ กับออสเตรเลีย ซึ่งจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานที่สำคัญมาก ชาวหมู่เกาะโซโลมอนมีจำนวนกว่า 700,000 คน การเลือกตั้งครั้งนี้ พวกเขาจะได้เลือกคณะบริหารชุดถัดไปเข้ามารับบริหาร เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากประชากรร้อยละ 80 ของประเทศอาศัยอยู่นอกกรุงโฮนีอารา ส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานอย่าง ไฟฟ้า การแพทย์ โรงเรียน และการขนส่งได้นอกจากนี้ การเลือกตั้งครั้งนี้จะเป็นตัวตัดสินความสัมพันธ์กับจีน และสหรัฐฯ กับพันธมิตรอย่างออสเตรเลีย ซึ่งกำลังแย่งชิงอิทธิพลในภูมิภาคนี้

การเลือกตั้งครั้งนี้จึงสำคัญ เนื่องจากจะเป็นการแสดงท่าทีการย้ายฝั่งเข้าหาจีน และนโยบาย “มุ่งขึ้นเหนือ (Look North)” ของนายกรัฐมนตรี ไชกาวาเร ซึ่งจะเปิดประตูต้อนรับจีน และเพิ่มการเข้ามามีส่วนร่วมในภูมิภาคนี้มากขึ้น ในขณะที่ออสเตรเลียพยายามรักษาความสัมพันธ์กับหมู่เกาะโซโลมอนในฐานะหุ้นส่วนด้านการพัฒนาและความมั่นคงมา

ตลอด ขณะที่จีนต้องการการสนับสนุนนโยบายจีนเดียวของจากหมู่เกาะโซโลมอน และต้องการเปิดประตูเข้าสู่ทรัพย์สินและทรัพยากรล้ำค่าอย่าง การประมง และเหมืองแร่ในภูมิภาคนี้ ส่วนสหรัฐฯ พยายามเข้าหาหมู่เกาะโซโลมอนอีกครั้ง ตั้งแต่เข้ามาลงทุนโครงการพัฒนาต่าง ๆ ไปจนถึงการตั้งสถานทูตของพวกเขาในกรุงโฮนีอารา

ผลการเลือกตั้ง “เยเรมี มาเนเล” นั่งนายกฯ คนใหม่ของหมู่เกาะโซโลมอน โดยมุ่งเดินทางเป็นพันธมิตรกับจีน โดยนายมานะเล เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของหมู่เกาะโซโลมอน ที่ได้ให้คำมั่นว่าจะสานต่อนโยบายต่างประเทศซึ่งจะสร้างความใกล้ชิดกับจีนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ นายมานะเล ให้คำมั่นว่าจะเป็นรัฐบาลที่มีเอกภาพ

5. ยุโรป

สถานการณ์ภายในทวีปยุโรป

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.หญิง จุฬารัตน์ เพชรวิเศษ และ ร.ต.หญิง ปาณิสรา เทียนอ่อน ร.น.

สถานการณ์ภายในทวีปยุโรป มีประเด็นเคลื่อนไหวที่น่าจับตามอง ทั้งด้านความมั่นคงทางการทหาร เทคโนโลยี และการเมืองผ่านการพบปะหารือของผู้นำแต่ละประเทศ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ความมั่นคงทางด้านการทหาร

เยอรมนีเตรียมปฏิรูปโครงสร้างกองทัพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันประเทศและความเป็นเอกภาพในการสั่งการ โดยนาย Boris Pistorius รัฐมนตรีกลาโหมเยอรมนี เตรียมเสนอให้ปรับปรุงกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และ Cyber and Information Domain Service ซึ่งก่อตั้งเมื่อปี 2560 มีความเชี่ยวชาญด้านสงครามอิเล็กทรอนิกส์ และการปฏิบัติการทางไซเบอร์ การลาดตระเวนและการปกป้องโครงสร้างพื้นฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยแผนปฏิรูปฉบับใหม่จะรวมสายการบังคับบัญชาระหว่างภารกิจต่างประเทศและในประเทศเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เยอรมนีตั้งเป้าหมายรับสมัครทหารให้ได้ 203,000 นาย ภายในปี 2574

รมว.กท. สหราชอาณาจักร อิตาลี และญี่ปุ่น มีความเห็นชอบในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลเพื่อดำเนิน

โครงการต่อสู้ทางอากาศระดับโลก (Convention on the

Establishment of the “Global Combat Air Programme - GCAP International Government Organisation”) ทั้งนี้ ตามอนุสัญญาข้างต้นประเทศทั้ง

สามจะร่วมกันจัดตั้ง GCAP International Government Organisation (GIGO) ทำหน้าที่ดำเนินโครงการ GCAP

ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาเครื่องบินขับไล่รุ่นใหม่ร่วมกันภายในปี 2578 โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร และคาดว่าชาวญี่ปุ่น (ไม่ระบุชื่อ) จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานเป็นครั้งแรก

ด้านเทคโนโลยี

เมื่อ 29 เม.ย.67 นาง Ursula von der Leyen ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Commission: EC) ระหว่างการประชุมที่เมือง Maastricht เนเธอร์แลนด์ กล่าวว่า สหภาพยุโรป (EU) อาจพิจารณามาตรการระงับใช้แอปพลิเคชัน TikTok เป็นอีกหนึ่งทางเลือกหนึ่ง ภายหลังจากที่สหรัฐฯ ผ่านร่างกฎหมายคว่ำบาตรแอปพลิเคชัน TikTok ขณะที่ในยุโรป แอปพลิเคชัน TikTok กำลังถูกสอบสวนจาก EC ว่าอาจละเมิดกฎหมายปกป้องผู้เยาว์ และหากไม่สามารถทำตามข้อกำหนดของ EU ได้ จะมีการลงโทษต่อไป

มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ และฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังจากผ่านพ้นจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

บทสรุป ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ยังคงเผชิญกับความท้าทายในความมั่นคงรูปแบบใหม่นับจากการท่ามกลางการขยายอิทธิพลของจีนในมหาสมุทรแปซิฟิกที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่หมู่เกาะโซโลมอนได้เป็นตัวแปรสำคัญที่เปิดโอกาสให้จีนเข้ามาในภูมิภาคนี้ จึงเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่น่าติดตามต่อไปในอนาคตต่อการแข่งขันภูมิยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐฯ และจีน

อ้างอิง รายงานสถานการณ์ต่างประเทศ, สำนักข่าวกรองแห่งชาติ จาก https://www.nia.go.th/niaweb59/Default_TH_.asp

จากความขัดแย้งทางการค้า กรณียุโรปพิจารณาเพิ่มภาษีนำเข้ารถยนต์ไฟฟ้า (EVs) โดยเจ้าหน้าที่อาวุโสของจีนและสหภาพยุโรป (EU) เปิดเผยว่า ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องที่จะเริ่มการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการการปรับขึ้นอัตราภาษีรถยนต์ไฟฟ้า (EVs) ที่นำเข้าจากจีน โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Commission : EC) ซึ่งเป็นองค์กรบริหารของสหภาพยุโรป (EU) ประกาศเรียกเก็บภาษีพิเศษต่อรถยนต์ EV ที่มีการนำเข้าจากจีน โดยระบุว่ารถยนต์ดังกล่าวได้รับประโยชน์อย่างมากจากการอุดหนุนที่ไม่เป็นธรรมจากรัฐบาลจีน และถือเป็นภัยคุกคามทางเศรษฐกิจต่อผู้ผลิตรถยนต์ EVs ในยุโรป ทั้งนี้ EC ประกาศเรียกเก็บภาษีพิเศษต่อรถยนต์ไฟฟ้าระบบแบตเตอรี่ (BEV) ที่มีการนำเข้าจากจีน นอกเหนือจากการเรียกเก็บภาษี 10% ในปัจจุบัน โดยบริษัท SAIC จะถูกเรียกเก็บภาษีพิเศษ 38.1% ขณะที่บริษัท Gleeley ถูกเรียกเก็บ 20% และบริษัท BYD ถูกเรียกเก็บ 17.4% ทั้งนี้ มาตรการทางภาษีดังกล่าวอาจจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 4 ก.ค.67

ด้านการเมือง

สี จิ้นผิง ประธานาธิบดีของจีน เริ่มต้นเดินทางเยือนยุโรปเป็นครั้งแรกในรอบ 5 ปี โดยเดินทางไปถึงยังกรุงปารีสของฝรั่งเศสเป็นประเทศแรก (5 พ.ค.67) และมีการกำหนดการพบปะกับประธานาธิบดีเอมมานูเอล มาครง ของฝรั่งเศส และอัวร์ซูลา ฟอน แดร์ ลายเอิน ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนยุโรป (6 พ.ค.67) ซึ่งคาดว่าจะประเด็นหลักที่จะมีการหารือคือเรื่องการทำสงครามของรัสเซียในยูเครน ตลอดจนประเด็นการค้าและความตึงเครียดทางเศรษฐกิจระหว่างปักกิ่งกับ EU โดยจะเดินทางต่อจากประเทศฝรั่งเศส ไปอิตาลี และเซอร์เบียตามลำดับ

ขณะเดียวกัน ประธานาธิบดี Andrzej Duda ของโปแลนด์ จะเยือนจีนอย่างเป็นทางการระหว่าง 22-26 มิ.ย.67 ตามคำเชิญของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เพื่อวางแผนการพัฒนาความสัมพันธ์จีน-โปแลนด์ แลกเปลี่ยนมุมมองเชิงลึกเกี่ยวกับข้อห่วงกังวลร่วม และร่วมพิธีลงนามเอกสารความร่วมมือหลายฉบับ ทั้งนี้ ปี พ.ศ. 2567 เป็นวาระครบรอบ 75 ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตจีน-โปแลนด์ และการเยือนครั้งนี้จะเป็นโอกาสในการกระชับความไว้วางใจทางการเมือง เพิ่มพูนการแลกเปลี่ยนและความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ

บทสรุป

สถานการณ์ของประเทศในทวีปยุโรปมีประเด็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการเพิ่มขีดความสามารถทางด้านการทหารและการป้องกันประเทศในประเทศต่าง ๆ เช่น เยอรมนีที่มีการปฏิรูปกองทัพให้มีความเชี่ยวชาญและขีดความสามารถที่เพิ่มมากขึ้น และโครงการพัฒนาเครื่องบินขับไล่ร่วมกันของสหราชอาณาจักร อิตาลีและญี่ปุ่น หรือแม้แต่มติการสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปให้กับยูเครน นอกจากนี้ การ

ที่ผู้นำจีนอย่าง สี จิ้นผิง เยือนประเทศต่าง ๆ ในทวีปยุโรปนั้น ถือได้ว่าเป็นการเสริมสร้างความไว้วางใจอันดีทางการเมืองระหว่างกัน และเป็นการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ตลอดจนเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของประเทศในยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง

สถานการณ์ภูมิภาค : เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กัมพูชา

สรุปสถานการณ์กัมพูชา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.อ.หญิง ศิวลิย์ สิริโรจน์บริรักษ์

สถานการณ์ของประเทศกัมพูชาห้วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2567 มีประเด็นที่น่าสนใจ ได้แก่ (1) ความคืบหน้าการพัฒนาทางทหารและฐานทัพเรือริเริ่มของกัมพูชา และ (2) คลองฟูนัน-เดโช: คลองยุทธศาสตร์แห่งใหม่ของกัมพูชา สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

ความคืบหน้าการพัฒนาทางทหารและฐานทัพเรือริเริ่มของกัมพูชา กองทัพแห่งชาติกัมพูชาขอให้จีนฝึกอบรมการใช้โดรนแก่บุคลากรทางทหาร เมื่อ 29 เมษายน 2567 (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2567) กัมพูชาขอให้จีนสนับสนุนช่วยเหลือพัฒนาสถาบันทางทหาร ฝึกอบรมเพิ่มทักษะการใช้โดรนแก่บุคลากรทางทหาร และส่งมอบอุปกรณ์สำหรับการฝึกเสมือนจริง เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์โลกและเทคโนโลยีทหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ โฆษกกองทัพแห่งชาติกัมพูชา (RCAF) กล่าวว่า การฝึกอบรมเพิ่มทักษะแก่บุคลากรทางทหาร เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเบญจโกณ (Pentagonal Strategy) ของรัฐบาล

กัมพูชาชี้แจงกรณีเรือรบสัญชาติจีนจอดเทียบท่าฐานทัพเรือริเริ่ม เมื่อ 7 พฤษภาคม 2567 โดยระบุว่า ข่าวสารดังกล่าวบิดเบือนสถานการณ์จริง และสร้างความเข้าใจผิดทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเกี่ยวกับอธิปไตยของกัมพูชา พร้อมยืนยันว่า การเทียบท่าของเรือจีนทั้ง 2 ลำ เป็นความตกลงระหว่างกระทรวงกลาโหมทั้งสองประเทศ โดยจีนจะฝึกอบรมด้านเทคนิคทักษะการบังคับเรือให้แก่กองทัพเรือกัมพูชา ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเป็นเหล่าทัพที่ทันสมัย นอกจากนี้ ยังเป็นการทดสอบท่าเรือที่จีนสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้าง และเรือจีนทั้ง 2 ลำ จะเข้าฝึกซ้อมระหว่างกองทัพของทั้งสองประเทศ รหัส Golden Dragon ครั้งที่ 6

กัมพูชา - จีน ฝึกซ้อมทางทะเลภายใต้รหัส Golden Dragon 2024 เป็นครั้งแรก เมื่อ 16 - 30 พฤษภาคม 2567 ที่ผ่านมา ที่ จ.พระสีหนุ โดยการฝึกครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกองทัพเรือทั้งสองประเทศ การเพิ่มศักยภาพการต่อต้านการก่อการร้ายทางทะเล และการกักกันภัยด้านมนุษยธรรม

โอกาสและความท้าทายต่อกรณีดังกล่าว เห็นถึงการขยายการเข้าถึงทางทหารและการขยายฐานทัพในต่างประเทศที่กว้างขึ้นของจีน อันจะทำให้จีนมีข้อได้เปรียบในควบคุมเส้นทางทางทะเลที่สำคัญ สำหรับ

กับจีน ซึ่งการเหย้า-เยือนของผู้นำในประเทศต่าง ๆ ย่อมแสดงถึงความสัมพันธ์อันดีที่เกิดขึ้นและความร่วมมือที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงเป็นประเด็นที่น่าจับตามองเป็นอย่างมาก

กัมพูชา การที่กัมพูชามีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการปรับปรุงฐานทัพเรือริเริ่มให้ทันสมัย ดังนั้นความช่วยเหลือของจีนในการพัฒนาฐานทัพเรือริเริ่มและพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนการสนับสนุนทางยุทธโธปกรณ์และความรู้จากจีน จะทำให้ขีดความสามารถทางทหารของกัมพูชาเพิ่มขึ้น และอาจเป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองของกัมพูชากับประเทศในภูมิภาค รวมทั้งไทย และอาจเป็นอุปสรรคการสร้างความร่วมมือ เช่น พื้นที่ทับซ้อนทางทะเล ไทย-กัมพูชา แต่อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวอาจเป็นโอกาสต่อไทยในการแสดงจุดยืนสนับสนุนการพัฒนาอ่าวไทยอย่างสร้างสรรค์ให้เป็นพื้นที่แห่งสันติภาพ โดยหลีกเลี่ยงปัจจัยที่นำไปสู่การแข่งขันทางยุทธศาสตร์ในรูปแบบการเผชิญหน้าทางทหาร

คลองฟูนัน-เดโช: คลองยุทธศาสตร์แห่งใหม่ของกัมพูชา

นายกรัฐมนตรีกัมพูชาประกาศจะวางศิลาฤกษ์โครงการคลองฟูนัน-เดโช ใน 5 สิงหาคม 2567 ถ้อยแถลงของสมเด็จฯ ฮุน มาเนต เมื่อ 6 มิถุนายน 2567 ระบุว่ากัมพูชากำหนดวางศิลาฤกษ์การก่อสร้างโครงการคลองฟูนัน-เดโช ใน 5 ส.ค.67 (วันคล้ายวันเกิดของสมเด็จพระ ฮุน เซน บิดา) พร้อมกับขอให้ประชาชนไม่หลงเชื่อคำยุยงปลุกปั่นของนักการเมืองฝ่ายค้าน และสนับสนุนโครงการดังกล่าวที่พัฒนาเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งไม่ซื้อที่ดินรอบโครงการเพื่อเก็งกำไร ทั้งนี้ โครงการคลองฟูนัน-เดโชจะเป็นการร่วมทุนระหว่างกัมพูชากับต่างประเทศ สัดส่วน 51 : 49 และคาดจะมีบ้านเรือนประชาชนถูกเวนคืนอย่างน้อย 2,000 ครัวเรือน โดยคลองมีระยะทาง 180 กม. กว้าง 80 - 100 ม. ลึก 5.4 เมตร (ความลึกเดินเรือ 4.7 ม. และระยะปลอดภัย 0.7 ม.) มีช่องทางเดินเรือ 2 ช่องทาง เชื่อมกันน้ำ 3 เขื่อน สะพาน 11 แห่ง เริ่มจาก จ.กันดาล ตาแก้ว กัมปอต และแถบ ใช้

เวลาก่อสร้าง 5-6 ปี มูลค่ารวม 1,700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ระบุว่า โครงการดังกล่าวไม่ใช่เพียงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ แต่แสดงถึงเอกภาพอันแข็งแกร่งของคนกัมพูชาทั่วโลก

แนวโน้มในอนาคต คลองดังกล่าวทำให้การขนส่งของกัมพูชาที่ผ่านเวียดนามลดลงร้อยละ 70 แต่อาจส่งผลเกิดการเปลี่ยนแปลงการไหลของน้ำในแม่น้ำโขง โดยเฉพาะสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในเวียดนามตอนใต้ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงภูมิศาสตร์ในแม่น้ำโขง และอาจส่งผลกระทบต่อглобความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ในอนาคตได้

เมียนมา

สรุปสถานการณ์เมียนมา

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.ต. สิทธิชัย สุขะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเมียนมา ในห้วง เม.ย. 67 - มิ.ย. 67 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์เมียนมา

หลังจากเกิดเหตุการณ์รัฐประหารในประเทศเมียนมาเมื่อวันที่ 1

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 และมีการสู้รบระหว่างรัฐบาลเมียนมากับชนกลุ่มน้อยตามแนวชายแดนและเมืองหลัก ๆ ของเมียนมา ทำให้หน่วยงานรัฐและผู้ประกอบการค้าในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขาดการติดต่อและไม่มีการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านการค้าอย่างสิ้นเชิง ทำให้การนำเข้า ส่งออกสินค้าลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยข้อมูลจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน มูลค่าการค้ารวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเดือนมกราคม - ธันวาคม 2566 เท่ากับ 622.38 ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน ในปี 2565 พบ

ว่า มูลค่าการค้ารวมลดลง (สยามรัฐ: 2576) อย่างไรก็ตามการประชุมคณะกรรมการศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านเมียนมา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งที่ 12/2566 เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 21 ธันวาคม 2566 มีมติที่ประชุมให้ยกเลิกมติประชุมเรื่องการชะลอการนำเข้า – ส่งออกด่านช่องทางบ้านเสาหิน อำเภอ

แม่สะเรียง และให้มีการเปิดการค้าชาย นำเข้า – ส่งออกสินค้าเป็นปกติ ชาวเมียนมาผู้มีฐานะการเงินดีได้ออกมาซื้อสินค้าในไทยกันเป็นจำนวนมากอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งทำให้รัฐบาลทหารเมียนมาปราบปรามการค้าของชาวเมียนมาในไทย เป็นการป้องกันเงินตราไหลออกนอกประเทศ เพื่อป้องกันการล่มสลายทางการเงิน โดยในไตรมาส 1 ของปีนี้ (ประชาชาติธุรกิจ: 2567) ชาวต่างชาติสัญชาติเมียนมาเป็นสัญชาติที่ซื้อ

ห้องชุดในประเทศไทยมากเป็นลำดับ 2 รองจากชาวจีน ทั้งในแง่จำนวนหน่วยและมูลค่า โดยมีสัดส่วนหน่วยการโอนกรรมสิทธิ์คิดเป็น 10.0% ของหน่วยการโอนกรรมสิทธิ์ของชาวต่างชาติทั้งหมด และมีสัดส่วนมูลค่าคิดเป็น 12.3% ของมูลค่าการโอนกรรมสิทธิ์ของชาวต่างชาติ

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

การสู้รบในพื้นที่ชายแดนส่งผลกระทบอย่างมีนัยยะสำคัญต่อภาพรวมมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมา เนื่องจากอยู่ในจุดที่เป็นเส้นทางหลักของการค้าชายแดนไทย-เมียนมา และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องหากสถานการณ์สงครามในเมียนมายืดเยื้อ ทำให้เศรษฐกิจของเมียนมาอยู่ในภาวะ “อ่อนกำลัง” อีกทั้งภาคการผลิตก็ยังหยุดชะงัก ค่าเงินจัตที่อ่อนตัวลง อย่างไรก็ตามสำหรับชาวเมียนมาผู้มีฐานะการเงินดีได้ออกมาซื้อสินค้าในไทยกันเป็นจำนวนมากนั้น ไทยต้องควรระมัดระวังเรื่องการฟอกเงินและอาชญากรรมข้ามประเทศ

เวียดนาม

สรุปสถานการณ์เวียดนาม

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ ร.ต. สิทธิชัย สุขะตะตะ

สถานการณ์ภายในประเทศเวียดนาม ในห้วง เม.ย. 67 – มิ.ย. 67 มีประเด็นสำคัญที่สรุปได้ดังนี้

➤ สถานการณ์

สหรัฐฯ ให้การต้อนรับรัฐมนตรีกระทรวงวางแผนและการลงทุนของเวียดนาม เพื่อเจรจาหารือเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และกล่าวว่าความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศแน่นแฟ้น (ผู้จัดการออนไลน์: 2567) ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นหลังฮานอยทำให้อสังขัตินไม่พอใจด้วยการให้การต้อนรับประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ระบุว่า การเจรจาในสัปดาห์นี้จะครอบคลุมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เซมิคอนดักเตอร์ บรรยากาศการลงทุน เศรษฐกิจดิจิทัล ไฮเปอร์สเปซ พลังงาน และแร่ธาตุหายาก โดยเมื่อปีก่อน วอชิงตันได้ยกระดับความสัมพันธ์กับเวียดนามสู่การเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์รอบด้าน

เศรษฐกิจเวียดนามเติบโต 5.3% ไตรมาสสองปี ยอดค้าปลีกของเวียดนาม ช่วงเดือน มิ.ย. ที่ผ่านมา เติบโตร้อยละ 8.2 เมื่อเทียบกับปีต่อปี ทว่าลดลงจากการเติบโตร้อยละ 9.5 เมื่อเดือน พ.ค. ส่วนการส่งออกลดลงอยู่ที่ร้อยละ 14.2 เมื่อเทียบกับปีต่อปี ขณะที่ภาวะเงินเฟ้อของ

เวียดนาม เมื่อเดือน มิ.ย. ที่ผ่านมา อาจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.5 เมื่อเทียบกับปีต่อปี ซึ่งจะสูงเกินร้อยละ 4 ติดต่อกันเป็นเดือนที่ 3 หลังภาวะเงินเฟ้อของเวียดนามอยู่ที่ร้อยละ 4.4 เมื่อเดือน พ.ค. ที่ผ่านมา แม้มีการชะลอตัวเมื่อไตรมาสสองที่ผ่านมา แต่เศรษฐกิจเวียดนามยังคงอยู่บนเส้นทางของการฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายในไตรมาสที่สาม จากราคาโภคภัณฑ์ที่เพิ่มขึ้น เงินตราต่างประเทศอ่อนค่า และอุปสงค์ทั่วโลกอ่อนตัว และคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจเวียดนามจะเติบโตร้อยละ 6 ในไตรมาสที่สอง ซึ่งสูงกว่าการเติบโตร้อยละ 5.66 เมื่อไตรมาสแรก โดยรัฐบาลเวียดนามกำหนดเป้าหมาย ผลักดันการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ที่ร้อยละ 6-6.5 ในปี 2567 (เดลินิวส์ออนไลน์: 2567)

➤ แนวโน้มและผลกระทบ

เวียดนามต้องการดึงดูดผู้ผลิตชิปและส่งเสริมภาคส่วนพลังงานหมุนเวียนของประเทศ แต่ประสบปัญหาในการนำกฎระเบียบต่างๆ มาบังคับใช้ อย่างไรก็ตามเวียดนามยังคงเป็นจุดสนใจของระบบเศรษฐกิจโลก และเป็นจุดศูนย์กลางของการลงทุนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขา ชิปเซมิคอนดักเตอร์ ประเทศไทยจึงควรแสวงหาประโยชน์โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ การลงทุน โดยเฉพาะการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยว

สปป.ลาว

สรุปสถานการณ์ลาว

วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ น.ส.นภิส กรรณวัฒน์จินดา

สถานการณ์ของ สปป.ลาว ห้วงเมษายน - มิถุนายน 2567 สปป.ลาว มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และด้านการเมือง โดยสามารถสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

มิติด้านเทคโนโลยี เวียดนาม-ลาว ริเริ่มความร่วมมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อบรรลุยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนและการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 สำหรับแผนความร่วมมือในปี 2567-2569 จะให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดทำนโยบาย สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันและกรอบกฎหมายการจัดการ วิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ รวมถึงการแลกเปลี่ยนการเยือนและการฝึกอบรมหลักสูตรด้านการจัดการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

มิติด้านเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งชาติลาว และธนาคารกลางบรูไน ดารุสซาลาม เข้าร่วมการเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในภูมิภาค (Regional Payment Connectivity: RPC) อย่างเป็นทางการ ซึ่งเป็นระบบ QR Code สำหรับเชื่อมโยงระบบการชำระเงินระหว่างประเทศ ผู้ว่าการ BOL ระบุว่า โครงการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจลาวและประเทศรอบบ้าน ทั้งนี้ RPC ริเริ่มโดยธนาคารกลางของอินโดนีเซีย มาเลเซีย

ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย มีวัตถุประสงค์ส่งเสริมการชำระเงินข้ามพรมแดนที่ประหยัด รวดเร็ว โปร่งใส และเข้าถึงผู้ใช้บริการ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 8 ประเทศ

การก่อสร้างท่าเรือและจุดผ่านแดนเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ ลาว คีบหนัาร้อยละ 90 และคาดว่าจะเปิดให้บริการในปลายปี 2567 ทั้งนี้ ลาวก่อสร้างอาคารจุดผ่านแดนถาวรใหม่ทดแทนหลังเดิมที่ทรุดโทรม ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในจุดผ่านแดนดังกล่าว ทั้งนี้ บริษัท Greater Bay Area Investment and Development (HK) Limited ซึ่งอยู่ในกลุ่มดองจี้ว้า สนับสนุนทางการเงินแก่โครงการและเริ่มการก่อสร้างเมื่อ 5 พ.ค.66

มิติด้านการเมือง นายสอนไซ สีพันดอน นรม.ลาว เดินทางเยือนเวียดนามอย่างเป็นทางการ เพื่อหารือกับนายฝั่ม มิญ จิญ นรม.เวียดนาม โดยทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องจะกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีอย่างรอบด้าน อาทิ ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า และการ

ลงทุน ความร่วมมือด้านการศึกษา การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงชายแดนลาว-เวียดนาม และการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้ง เวทีระดับนานาชาติผ่านกรอบความร่วมมือต่าง ๆ อาทิ องค์การสหประชาชาติ (UN) และกลไกอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

บทสรุป

สถานการณ์ของ สปป.ลาว ในห้วง เมษายน – มิถุนายน 2567 ที่ผ่านมา พบว่า สปป.ลาว ให้ความสำคัญในเรื่องความร่วมมือด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อบรรลุยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนและการปฏิวัติอุตสาหกรรมในประเทศ และมุ่งเป้าไปที่การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมการชำระเงินข้ามพรมแดนที่ประหยัด รวดเร็ว โปร่งใส ส่งเสริม และกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคีอย่างรอบด้านกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เวียดนาม ในประเด็นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ความร่วมมือด้านการศึกษา การท่องเที่ยวและวัฒนธรรม รวมถึงกลไกอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

สิงคโปร์

สรุปสถานการณ์สิงคโปร์

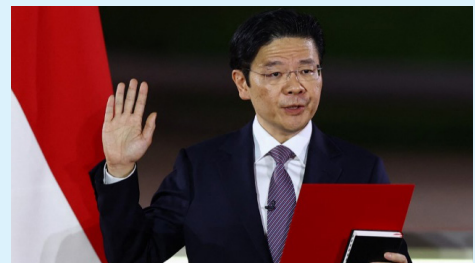
วิเคราะห์และเรียบเรียงโดย น.อ.ชูศักดิ์ เกษตรวิทย์ และ น.ส.นภัส กรรณวัฒน์จินดา

สถานการณ์ของประเทศสิงคโปร์ ห้วงเมษายน - มิถุนายน 2567 สิงคโปร์ มีประเด็นความเคลื่อนไหวที่สำคัญทั้งมิติด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง โดยสามารถสรุปพอสังเขปได้ ดังนี้

มิติด้านสังคม มาเลเซียแจ้งเตือนพลเมืองให้เคารพกฎหมายควบคุมบุหรี่ยาในสิงคโปร์ ได้แจ้งเตือนพลเมืองมาเลเซียสำหรับผู้ทำงานและอยู่อาศัยในสิงคโปร์ให้เคารพกฎหมายควบคุมบุหรี่ยาของสิงคโปร์ที่มีการปรับเพิ่มฐานความผิดและบทลงโทษที่สูง ซึ่งมีชาวมาเลเซียถูกจับกุมในข้อหาครอบครองบุหรี่ยาแล้วหลายราย ทั้งนี้ การสูบบุหรี่หรือครอบครองบุหรี่ยาในสิงคโปร์เป็นความผิดมีโทษจำคุก และปรับตั้งแต่ 54,400-544,000 บาท

มิติด้านเศรษฐกิจ สิงคโปร์และเยอรมนีเตรียมยกระดับเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องยกระดับความสัมพันธ์ทวิภาคีให้เป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ รวมทั้งหารือการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และช่องทางในการส่งเสริมความร่วมมืออาเซียน-สหภาพยุโรป (EU) ด้านการค้าและเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งฝรั่งเศสเป็นประเทศสมาชิก EU เพียงประเทศเดียวในขณะนี้ ที่มีความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ และกระชับความสัมพันธ์ ตลอดจนสร้างความร่วมมือทวิภาคีในด้านใหม่ ๆ กับสิงคโปร์

Amazon Web Services (AWS) ของสหรัฐฯ เตรียมลงทุนโครงการ AI-Cloud มูลค่ากว่า 9,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในสิงคโปร์ ภายใน 4 ปีข้างหน้า สนับสนุนการปรับใช้ AI ในประเทศ เนื่องจากสิงคโปร์เป็นศูนย์ข้อมูลแห่งแรกที่ AWS ก่อตั้งในเอเชีย และยังเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของบริษัทสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย เช่น บริษัท Meta Platforms บริษัท Alphabet รวมทั้งเป็นเส้นทางขยายธุรกิจเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

มิติด้านการเมือง นายลอเรนซ์ หว่อง เข้าพิธีสาบานตนรับตำแหน่งขึ้นเป็น นรม.คนที่ 4 ของสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 15 พ.ค.67 นับเป็นการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองครั้งสำคัญในรอบ 20 ปี หลังยุคของ อติตนรม.ลี เซียน ลุง ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรักษาความต่อเนื่องในการบริหารประเทศของพรรครัฐบาลระหว่างพิธีสาบานตน นายหว่องให้คำมั่นว่าจะปกครองประเทศด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนและรู้สำนึกถึงบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ และจะอุทิศพลังงานที่มีทั้งหมดเพื่อชาวสิงคโปร์ นอกจากนี้ เนื้อหาบางตอนยังพูดถึงความกังวลต่อสถานการณ์ความตึงเครียดของภูมิรัฐศาสตร์โลก ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้โดยสิงคโปร์จะยังคงเป็นมิตรกับทุกประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินความสัมพันธ์กับทั้งสหรัฐฯ และจีนเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ

บทสรุป

สถานการณ์ของสิงคโปร์ในห้วง เมษายน – มิถุนายน 2567 ที่ผ่านมา พบว่า สิงคโปร์ยังคงเข้มงวดกับการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศ และพยายามยกระดับการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ในการหารือการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ ตลอดจนสร้างความร่วมมือทวิภาคีในด้านใหม่ ๆ และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญของสิงคโปร์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงนายกรัฐมนตรีคนใหม่ เป็นสัญญาณถึงการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางกระแสความผันผวนมากมายจากภายนอกประเทศที่มีความท้าทาย ซึ่งหน้าที่ของผู้นำคนใหม่ของสิงคโปร์นั้นจะไม่ใช้ทำหน้าที่แค่การฟื้นฟูสิงคโปร์ให้กลับมาแข็งแกร่งเท่านั้น แต่ยังรวมถึงต้องพัฒนาสิงคโปร์ให้ไปสู่ขั้นขั้นหนึ่งได้อีกด้วย

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานที่สำคัญของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

1. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบทหารกองประจำการแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์”

วันศุกร์ที่ 26 เม.ย. 67 เวลา 0830-1200 ศสย.สปท. จัดการสัมมนา ปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 2/2567 เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบทหารกองประจำการแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์” ณ ห้องประชุมศูนย์นวัตกรรม การศึกษาทางทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ โดยมี พล.ต.นิรุจ ดวง ปัญญา ผอ.ศสย.สปท. เป็นประธานในการสัมมนา และได้รับเกียรติจาก (1) พ.อ.เฉลิมพล ปรีชา ผอ.กตพ.กพ.ทบ. (2) พ.อ.พงศฤทธิ์ ภูวักคະນັນท์ ผอ.กสด.นรต. (3) คุณ พฤต โพธิ์ศรีทอง รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส

เครือเจริญโภคภัณฑ์ และ (4) พลฯ ณรงค์ฤทธิ์ ประสงค์สุข สังกัด ร.13 พัน.1 เป็นวิทยากรในการสัมมนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสาเหตุ และปัจจัยการเปลี่ยนแปลงแนวทางระบบทหารกองประจำการสู่การเป็นแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์ (2) ศึกษาผลกระทบของแนวทางระบบทหารกองประจำการแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์ และ (3) พัฒนาแนวทางระบบทหารกองประจำการสู่การเป็นแบบสมัครใจโดยสมบูรณ์

2. หลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 17

วันพุธที่ 29 พ.ค. 67 เวลา 0830-1030 ศสย.สปท. จัดให้มีการ นำเสนอผลงานทางวิชาการของนักศึกษาหลักสูตรนักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 17 เรื่อง “ยุทธศาสตร์ประเทศไทยรองรับเทคโนโลยีประดิษฐ์ (Artificial Intelligence)” เพื่อความมั่นคงของชาติ พ.ศ. 2567-2570” โดยมี พล.อ.อ. ภูมิไจ เลขสุนทรการ ผบ.สปท. และ ดร.ราชศักดิ์ สมยานนทนากุล กรรมการ

สมทบสมาคมปัญญาประดิษฐ์ประเทศไทย เป็นผู้วิพากษ์ผลงานวิชาการ ของนักศึกษา และเวลา 1045-1200 มีพิธีปิดการศึกษาหลักสูตร นักยุทธศาสตร์ รุ่นที่ 17 โดยมี พล.อ.อ. ภูมิไจ เลขสุนทรการ ผบ.สปท. เป็นประธานมอบประกาศนียบัตร เข้มยุทธศาสตร์วิภูมิ และโล่รางวัล ณ ห้อง 421 อาคารอเนกประสงค์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

3. การเข้าร่วมการประชุม NADI Annual Meeting ครั้งที่ 17

ในระหว่างวันที่ 29 เม.ย. - 2 พ.ค. 67 พล.ต. นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. และคณะฯ ได้เข้าร่วมการประชุมทางวิชาการประจำปีเครือข่ายหน่วยงานด้านความมั่นคงแห่งอาเซียน ครั้งที่ 17 (17th Track II Network of ASEAN Defence and Security Institutions (NADI) Annual Meeting) ในหัวข้อ “ASEAN: Together for Peace, Security and Resilience” จัดโดย The Military Science and History Department (MSHD), Ministry of National Defence, Lao PDR ทั้งนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาหารือถึงประเด็นแนวทางความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และการฟื้นฟูในภูมิภาคอาเซียน พร้อมทั้งจัดทำ Chairman’s Report ณ โรงแรม เอส วังเวียง บูทิก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

4. การสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ เรื่อง “การแก้ไขปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

วันอังคารที่ 21 พ.ค. 67 เวลา 0830-1300 ศสย.สพท. จัดสัมมนาปัญหายุทธศาสตร์ ครั้งที่ 3/2567 ในหัวข้อ “การแก้ไขปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมี พล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. เป็นประธานฯ และได้รับเกียรติจาก (1) นพ.พลเดช ปิ่นประทีป สมาชิกวุฒิสภา (2) พล.อ.นพรัตน์ ชื่นประดับ หัวหน้าสำนักงานรองผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (3) พล.ร.ต. สมเกียรติ ผลประยูร อดีตเลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) (4) คุณสุณิสา แพรภักดิ์ประสิทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษกองความมั่นคงจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (5) พ.ท.สุรียา จริยพาศินย์ หัวหน้าแผนกนโยบายและแผน สำนักนโยบายและแผน กองอำนาจการรักษความมั่นคงภายในภาค ส่วนหน้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ไม่สามารถขับเคลื่อนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น (2) กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. การเสริมสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานยุทธศาสตร์ต่างประเทศ: งานศูนย์ศึกษาความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิก

ในระหว่างวันที่ 2-7 มิ.ย. 67 พล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. เป็นหัวหน้าคณะฯ เดินทางศึกษาดูงานศูนย์ศึกษาความมั่นคงแห่งเอเชียแปซิฟิก (The Daniel K. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies: DKI APCSS) ณ เมืองโฮโนลูลู มลรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา โดยเยี่ยมคารวะ Carleton R. Cramer Dean, College of Security Studies, Ambassador Peter M. Haymond, Ph.D. Senior Diplomatic Fellow และ Prof Al Oehlers ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงของ Daniel K. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies (APCSS) ของสหรัฐอเมริกาและแลกเปลี่ยนทางวิชาการ ร่วมกับ DKI APCSS ต่อสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง ภายใต้บริบทที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งความมั่นคงตามแบบ ความมั่นคงรูปแบบใหม่และความมั่นคงที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ ๒๑ รวมทั้งหารือเกี่ยวกับรายละเอียดการดำเนินการของหลักสูตรโครงการพัฒนาผู้นำทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Senior Security Studies Program : SSSP) รวมทั้งเยี่ยมชมการจัดการหลักสูตรภายใน DKI APCSS ตลอดจนพิจารณาหารือดำเนินการขยายระยะเวลา MOU เพื่อดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนทางวิชาการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการศึกษาและเสริมสร้างสายสัมพันธ์แห่งมิตรภาพ ภายใต้ความร่วมมือแลกเปลี่ยน แบ่งปันข้อมูล ประสบการณ์ระหว่างคณาจารย์และเจ้าหน้าที่วิจัย และปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโครงการพัฒนาผู้นำทางยุทธศาสตร์และความมั่นคงสำหรับผู้บริหารระดับสูง (Senior Security Studies Program : SSSP) ที่จะจัดขึ้นระหว่างวันที่ 5-9 ส.ค. 67 ต่อไป

6. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย เรื่อง “การแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้”

ในระหว่างวันที่ 19-20 มิ.ย. 67 เวลา 0930-1200 พล.ต.นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สพท. เป็นหัวหน้าคณะฯ ลงพื้นที่และสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อเก็บข้อมูลเอกสารวิจัย เรื่อง “การแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ณ จว.ป.น. และ จว.ส.ข. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลให้ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหายพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ไม่สามารถขับเคลื่อนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น (2) กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

7. การเข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนทางวิชาการด้านการป้องกันประเทศ ณ เมืองกว่างโจว สปจ.

วันที่ 24-27 มิ.ย. 67 พล.ต. นิรุจ ดวงปัญญา ผอ.ศสย.สปท. เป็นวิทยากรในการประชุมวิชาการ The Second China-ASEAN Defense Think Tank Exchange ในหัวข้อ “สันติภาพ ความร่วมมือ และอนาคตร่วมกัน (Peace, Cooperation, and Shared Future)” จัดโดย CADTE Academy of Military Sciences ทั้งนี้ได้บรรยายและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการในเวที Plenary Meeting เรื่อง “Meet Each Other Halfway: Creating a Peaceful Environment for Development and Prosperity” และในเวที Parallel Session เรื่อง “Deepening Defense and Security Cooperation: The Role of Defense Think Tanks” ณ เมืองกว่างโจว สปจ.

วิสัยทัศน์ ศศย. (Vision)

“เป็นหน่วยงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการศึกษาวิจัย
และให้ข้อเสนอแนะทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
และการป้องกันประเทศ (Think Tank) ให้เป็นที่ยอมรับของกองทัพ
หน่วยงานด้านความมั่นคง และประชาชน ภายใน ปี พ.ศ.2570”

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
62 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพฯ 10400
โทร. 02-275-5716 www.sscthailand.org